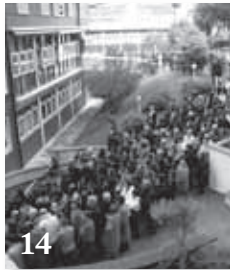

új város

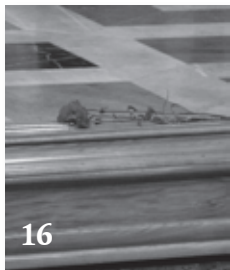
XX. évfolyam 2008. április-május

Köszönet
Jánoshalma
új polgárának

14

16

új város

Közéleti kiadvány –
ISSN 0865-0829

A Fokoláre Mozgalom lapja
www.fokolare.hu

Kiadja: Új Város Alapítvány 1163
Budapest, Ágoston Péter u. 25.
Számلاسzám:
11705008-20434836
Felelős kiadó: Reskovits Ágnes

Szerkesztőségi cím:
1163 Budapest, Kisterenye u. 54.
Telefon: 328-0785.
Fax: 403-5400.
E-mail: ujvaros@fokolare.hu.
Adminisztráció:
ujvarosiroda@fokolare.hu

Felelős szerkesztő: Bartus
Sándor

Munkatársak: Arany Krisztina,
Bakacsi Viktória, Erhardt
Ágoston, Fábián Zsuzsanna,
Fábi Andrzej, Ferentzi Éva,
id. Frivaldszky János, Göbel
Ágoston, Himmer László,
Hortoványi Emőke, Horváth
Viktória, Körmeny Imre,
Mészáros Endre, Rieth
Zsuzsanna, Romhányi László,
Smohai Ferenc, Sudár Balázs,
Szalainé Simkó Hilda, Tóth Judit
Tóth Pál, Varga Krisztina,
Vizsolyi László

Nyomdai előkészítés:
Arton 2004 Bt

Nyomtatás:
Kapitális Kft. Debrecen.
Felelős vezető: Kapusi József.
Terjeszti: Magyar Posta Zrt.
Hírlap üzletág
Előfizethető a Kiadónál

Éves előfizetési díj 2008-ra:
4 400 Ft. Külföldre: 37 euro
Támogatói előfizetés: 8 000 Ft.

Címlap: Rónaszéki Gábor
Hátlap: Sudár Balázs

Az ige élete

5 Az örök forrásból

Az élet igéje

6 A béke új korszaka

8 Szabadság a Lélekben

Az egység lelkesége

10 Az evangélium fénye

12 Jánoshalma új polgára

14 Chiara Lubich befejezte földi utazását

16 Végső búcsú

Kultúra

18 Egységmozgalom Európában 1918 után

Az életből merítve

20 A döntés öröme

22 Ki neveli a vagányokat

24 Koncert a fegyházban

Társadalom

26 Félelem nélkül az iszlámról

Megkérdeztük

28 Keresztszülők, keresztény szülők

29 Rabtartóink

Hírmozaik

Utolsó oldal

KONCERT – AJÁNDÉKBA

Az előző szám hátlapján hirdetett koncert eszembe juttatta ezt a történetet, amit szívesen megosztok az olvasókkal:

1990 szeptemberében egy fiatal, mosolygós tanítónő került hozzánk a munkahelyre. Mindenkivel egyformán kedves és szívélyes volt válogatás nélkül. Megragadott a személye, ilyen emberrel én még addig nem találkoztam. Érdekelt a „titka”, mitől tud ilyen lenni? Aztán október vége felé azzal állt elő, hogy a Sportcsarnokban lesz egy koncert. Egy Gen Rosso nevű együttes jön, és ő jegyet árul a koncertre. Igaz, elég sokba kerül, de biztos megéri! Nekünk közeledett a házassági évfordulónk, úgy gondoltam hát, meglepem a férjemet, és elviszem az egész családot, négy gyerekünket is. Egyből hat jegyet kértem.

A kolléganőm nagyon örült – senki más nem vett jegyet tőle. Amikor a férjemnek elmondtam a dolgot, kicsit csodálkozott ezen a „költeke-

zésen”, de nem szólt semmit.

Elérkezett a koncert napja, családunk a szokásos módon készülődött. Az indulás most is megtelt feszültséggel, kapkodással, kölcsönös sérelmekkel. Én azt fájlaltam, hogy mindent nekem kell csinálni, miközben a férjem kedvenc darabjait játszotta a zongorán, így töltve el az időt az indulásig. Ő viszont azt sérelmezte, hogy már megint az utolsó pillanatban indulunk, és a végén el fogunk késni.

Szerencsére nem késtünk el, de folytatódott mindaz, amit otthonról hoztunk. Nem voltak számozott helyek, választhattunk ülőhelyet. Miután hatan hatfelé kerestünk volna helyet, végül sikerült megegyeznünk, hogy olyan helyre ülünk, ahonnan a szövegkivetítőt jól lehet látni.

Nekem csodálatos élményt jelentett a koncert. Megtaláltam ugyanis benne a zene és a szöveg tökéletes harmóniáját, a csodálatos tartalmat, amihez érdemes volt zenét

KÖZLEMÉNY

TISZTELT OLVASÓ!

TÁJÉKOZTATJUK, HOGY IDÉN AZ ÚJ VÁROS ÁPRILISI ÉS MÁJUSI SZÁMÁT ÖSSZEVONT FORMÁBAN TUDTUK MEGJELENTETNI.

KÖVETKEZŐ SZÁMUNKAT CHIARA LUBICHNAK SZENTELJÜK, RENDKÍVÜLI TARTALOMMAL, IGÉNYES KIVITELBEN, HÁROMSZOROS TERJEDELEMBEN. LEHETŐSÉGE LESZ EBBŐL A SZÁMBÓL – AZ ELŐFIZETETT PÉLDÁNYOKON FELÜL – TOVÁBBI PÉLDÁNYOKAT VÁSÁROLNI, AJÁNDÉKKÉNT BARÁTAINAK, MUNKATÁRSAINAK, CSALÁDNAK. A MÁSODIK FÉLÉVBEN ISMÉT ÖSSZEVONT SZÁMOKAT POSTÁZUNK MAJD.

– A SZERKESZTŐSÉG –

Csak így egyszerűen: Chiara. Így hívta őt a brazil nyomornegyedek lakója, a lengyel egyetemi professzor, az olasz miniszterelnök és II. János Pál. S így hívta, s hívja őt ma is ezer meg ezer lelki gyermeke szerte a földön, melyet Chiara 2008. március 14-én hagyott el.

Köztudott, hogy az ember történelmi távlatokban messzebbre s mélyebbre lát, azonban kétségtelen, hogy Chiara Lubich személyével kapcsolatban már a közelmúlt is feltár előttünk valamit az egység karizmájából, abból a titokból, mely Isten kibontakozó terve a Fokoláre Mozgalom alapítójáról s az ő művéről. Sokak hivatása lesz majd a jövőben, hogy még inkább felfedjék, és tartóra helyezzzék e karizmából születő Fényt.

Jelen számunkban az olvasó az első visszhangokkal találkozhat.

Ami a halálhírt követő részvéttáviratok sokaságában leginkább megérintette az embert, az a Szentatya, XVI. Benedek hálája az Úrnak, hogy Chiara élete *„tanúságtétel volt arról, hogy az egyházhoz és a pápához való teljes hűségben mindig hallgatni tudott korunk emberének igényeire”*.

CHIARA

A változtathatatlan és a változó tehát itt nincs egymással ellentétben, sőt, dinamikus kapcsolatuk Jézus Krisztusban – aki Örök – Isten akarta, emberi fejlődésünk záloga.

Majd a Szentatya így fogalmaz a temetésre küldött üzenetében: *„A pápa elgondolása volt számára irányadó, amihez bizton igazodott. Az általa elindított kezdeményezéseket tekintve még azt is mondhatjuk, hogy szinte prófétai képességgel előre megsejtette és megvalósította a pápák gondolatait.”*

Erre azonban csak a Szeretet képes. Nem hiába mondta Chiaráról Rylko bíboros, a Világiak Pápai Tanácsának elnöke: *„A vele való találkozás eseménynek számított, mely az embert létének legmélyebb szféráiban érintette.”*

De Chiaráról – akit a közjó szolgálatában megélt mély lelki barátság fűzött Alcide de Gasperihoz, az Európai Közösség egyik alapító atyjához is – a neves olasz újságíró, író és politikus, Sergio Zavoli is ezt írja: *„Számomra az ég és föld közötti egység misztikusa”*.

Igen. Chiarában találkozott az isteni és az emberi, a szent és a profán, az egyház és az állam, az ég és a föld. Chiara lehozta az eget a földre. S mindezt nem úgy tette, hogy intézményeket vagy humanitárius segélyszervezeteket alapított volna, *„hanem annak szentelte magát – fogalmazott temetési beszédében Bertone bíboros, vatikáni államtitkár –, hogy a szívekben lánggra lobbantsa az Isteni szeretet tüzét. Olyan embereket támasztott, akik maguk is szeretetté válnak, akik élnek az egység, az Istennel és a felebaráttal való közösség karizmáját, olyan embereket, akik elterjesztik a szeretetet és az egységet, akik önmaguk válnak fokolárrá; az otthonaikban a munkahelyükön ott ég a szeretet és lánggra lobbantja, ami útjába kerül. Ez mindenki számára lehetséges, mert az Evangélium mindenkié.”*

Ezek a szavak irányt mutatnak s nem csak a „Chiara utáni” Fokoláre Mozgalom tagjainak, hanem mindannyiunknak, akik szűkebb és tágabb környezetünkben tenni szeretnénk az emberiségért.

Tóth Ilona

szerezni. Azon is elgondolkodtam, hogy Isten a mi családjunkat – a kolléganőmön keresztül – éppen a zene által szólította meg, hiszen a férjem és a gyerekek is tanultak és tudnak hangszereken játszani. Később közösen próbálgattak is egy-egy dalt felidézni a zongorán.

Azóta több mint tizenhét év telt el. Továbbra is lelkes hallgatói vagyunk a Gen Rosso zenéjének. Próbáljuk életre váltani azt a szeretetet, ott-hon is megvalósítani azt a békét, amiről énekelnek. Van, amikor sikerül, van, amikor nem; olyankor próbálunk újra kezdeni. A gyerekeink, unokáink szemében akkor lehet meggyőző az életünk, ha folyamatosan megtapasztalják a köztünk lévő egységet és meglátják, hogy ez a boldogság.

Szalainé Simkó Hilda – Budapest

TÁVOLSÁGBÓL KÖZELSÉG

Egyik nap felhívtak, hogy jön a Gen Rosso együttes a váci börtönbe, tudnák-e segíteni a pakolásban. Örömmel igent mondtam. Többször voltam már bent a plébánosommal, aki rendszeresen jár a rabokhoz misézni.

Bent, míg várnunk kellett az együttes tagjaira és a kamionokra a felszereléssel, észrevettem, hogy a börtön-őrökkel „nem tudok mit kezdeni”. Tudtam, hogy értünk vannak itt, de a viselkedésük igen határozott volt, ahogy a szabályokat elmondták. Míg én távolságtartó magatartást vettem fel, a segítők között kezdett barátságos, szeretetteljes kapcsolat kialakulni.

A kamionnal nagyon messze tudtak csak megállni az előadás helyszínétől. Minden sarkon egy ór állt. Mi hordtuk a felszerelést, és kezdett megszületni köztünk a kölcsönös szeretet. Odafigyeltünk egymásra, s ez lelkesített. Visszaemlékeztem, hogy az építkezésen időnként tartanak egy kis pihenőt, amikor megszomjaznak. Beugrott, hogy ez is lehetőség egymás megszólítására. Kínáltuk egymást is, az öröket is, akik éltek az alkalommal, hogy elfogadjanak egy kávét vagy üdítőt. Úgy éreztem, a „távolság” kezd megszűnni. Ké-

sőbb az agapéra is meghívtuk őket. Tényleg egy csapatná alakultunk: örök, Gen Rosso és segítők. Kicsit tudok olaszul, próbáltam hát ezzel is szolgálni. Az örök közül is jöttek hozzám, hogy közvetítsek. Mi, akik vendégek voltunk, a börtön előírásait nem megkötésnek tekintettük. Ők pedig az érkezésünket tapasztalták különleges ajándéknak. Mire elkezdődött az előadás, nagyon szép légkör alakult ki. Utána nemcsak a rabok voltak nagyon hálásak, hanem az örök is. Az előadás mondanivalója megérintette őket: válaszlajuk az erőszakra szeretettel.

Sokszor az előítéletek, és az, hogy „tartsunk távolságot egymástól” hasonlóan „erőszakos” módon akar uralkodni rajtunk, de a szeretetben Jézus ebből hív a kilépésre, ahogy ott én is megtapasztalhattam.

Bezák Tamás – Vác

A BIBLIA ÉVÉNEK TAVASZI ZSENGÉJE

Abban az ifjúsági csoportban, ami 2005 őszén indult, megragadott mindenkét az ige életének újdonsága. Gyuri atya, a helyi plébános meghívta a fokolár közösségét is egy ökumenikus találkozóra. Ez volt az első rendezvény, még februárban, amit a jubileumi évben együtt szerveztek meg a keresztyény felekezetek.

A vác-deákvári római katolikus plébánia, a rádi és a penci római katolikus plébánia, illetve evangélikus egyházközsegek, a helyi baptista egyházközsegek, valamint Penc község önkormányzata fogott össze. Az egész napos színes program, amit a Mária-Rádió élő adásban közvetített, a helyi sportcsarnokban zajlott. Jelen volt az MTV is. Az előadásokon és kerekasztal-beszélgetésen kívül két mozgalom és a Keresztyény Fiatalok Társasága is bemutatkozott. Egy önkéntes házaspár jött el, hogy beszéljen a Fokoláre Mozgalom tapasztalatáról. Elhozták a januári életigét is. Hirtelen nagyon megörültem, hogy így 680 emberhez közvetlenül is eljuthat Chiara. A Bibliával kapcsolatos tapasztalatunkat legjobban a befejező gondolatok tükrözték, amit szeretnék szó szerint idézni: „Az élet igéje ma úgy jelenik meg előttünk, mint a harmadik évezredre meghirdetett nagy egyházi programok megvalósításának egyik hatékony eszköze. A megélt igével először magunkat szeretnénk evangelizálni, majd az életünk, és ezt követő szavaink tanúságtételével másokat is. Példánk ebben Jézus, akiben nem vált szét a tett és a szó, aki először maga élte azt, amit tanított.”

A. Margó – Vác

Máté György fotóalbumából

EVANGÉLIUM A MINDENNAPOKBAN

AZ ÖRÖK FORRÁSBÓL

Szép tavaszi idő volt, valósággal csábított a szabadba. A szokásos munkák után még két dolog volt előttem: a takarítás, és a városban is el kellett intéz- nem néhány dolgot. Indultam volna azonnal, a takarítást hagyva későbbre, de eszembe jutott, hogy Isten akarata – ami mindig a nagyobb szere- tet – inkább az lenne ebben a konkrét helyzetben, ha a takarítással kezdeném. Így, amikor a többiek hazaérnek, nem a takarítással járó felfordulás várja őket, hanem a tiszta lakás, és nyugodtabb körülmények.

Már a takarítás közepe felé jártam, amikor a vezetőkes telefonon hívott a legidősebb fiam, aki most külföldön van, és elég ritkán tudunk beszélni. Ha akkor a városban vagyok, nem talált volna otthon. Ez a telefonbeszélgetés óriási ajándék volt, és egyben megerősítés is, hogy jól döntöttem. Igaz, a takarítás kicsit elhúzódott, de még utána is nagyon szépen, gyorsan el tudtam intézni minden szükséges dolgot.

Vannak olyan napok is, amikor Isten akarataról elfeledkezem, és csak valamilyen szokott napirend és rutin van jelen a cselekedeteimben... ilyenkor, jó esetben, csak este veszem észre, hogy ma elmulasztottam ezt a mindennapi táplálkozást az örök forrásból. Mint az utolsó óra munkása,

ilyenkor este igyekszem még valamit tenni igazi szeretetből valakiért, aki éppen mellettem van. Ha netán még ez a *last minute* is elmarad, az valóban olyan, mintha nem is éltem volna aznap.

A plébániánkon évek óta segítünk a férjemmel felkészülni a jegyeseknek a házasságkötésre. Ennek során sok házasságra készülő párt megismerünk, és közülük néhányan később is fel szoktak keresni minket. Tegnap éppen sietnem kellett volna valamit elintézni a délutáni tanítás előtt, amikor váratlanul csengettek. Volt jegyeseink közül egy fiatal házaspár láthatóan sürgősen beszélni szeretett volna velem. Nagyon nehéz körülmények között élnek, a saját lakás esélye nélkül. Évekig vártak a gyermekáldásra is, és éppen nemrégiben újságolták örömmel, hogy végre babát várnak. Tegnap nagy fájdalommal mondták el, hogy az egyik

vizsgálaton kiderült, az érkezőben levő gyerekük betegen fog születni... Soha nem lesz képes önálló életvitelre. Most súlyos döntés előtt állnak, amire az orvosok nem sok időt hagytak. Ezért kerestek. Valósággal lesújtott a hír is, és a tehetetlenség érzése, hogy nem tudok a sorsukon segíteni. Amíg őket hallgattam, eszembe jutott: Jézusom, te vagy az, aki most felkerestél, ebben is te vagy, ez a tehetetlenség is a te arcod, szeretni akarlak...

A fájdalom megmaradt, de eszembe jutott egy olyan család a plébánia közösségéből, akik hasonlóan beteg kisfiút nevelnek nagy szeretetben. Rögtön felhívtam őket, és bár nekik sem volt könnyű, vállalkoztak rá, hogy segítenek ebben a helyzetben. A várandós házaspár elmehet hozzájuk, hogy legyen valami elképzelésük arról, mit is jelent ez a szituáció a mindennapi életben.

S. Mária – Szeged

.....
Amit tovább-
adunk egymás-
nak mindabból,
amit az evangé-
lium hatására
megélünk, az
továbbfejlődik
és kiteljesedik
bennünk; amit
megtartunk
magunknak, az
viszont elhal.
.....

Bartus Sándor

A BÉKE ÚJ KORSZAKA

„És újra kiárad ránk a lélek a magasból. Akkor a sivatag gyümölcstermő kert lesz, a kert meg olyan, mint az erdő.” Így kezdődik az a szentírási rész, amelyből az e havi ígét választottuk. Izajás próféta a Krisztus előtti VIII. század közepén reményteli jövőt ad hírül az emberiség-

„Az igazságosság békét terem, az igazságnak meg biztonság lesz a gyümölcse mindörökre.” (Iz 32,17)

nek. Szinte egy új teremtésről beszél, egy új „kertről”, ahol jog és igazságosság lakozik, mely békét és biztonságot tud teremteni.

A béke új korszaka (*salóm*) az isteni Lélek műve lesz, az éltető erőé, mely megújítja a teremtett világot. Ám abból is fakad, hogy a nép tiszteletben fogja tartani a szövetséget, amit Istennel kötött, és ami a nép többi tagja felé is kötelezi, hiszen az Istennel való közösség és az emberek közössége elválaszthatatlan egymástól.

„Az igazságosság békét terem, az igazságnak meg biztonság lesz a gyümölcse mindörökre.”

Izajás szavai komoly és felelős elköteleződésre szólítanak fel: kövessük a társadalmi együttélés szabályait, amelyek megakadályozzák az önző individualizmust és az elvakult önkényeskedést, segítik a harmonikus együttélést és a közösségre törekvő tevékenykedést.

Vajon lehet igazságosságban élni, meg lehet valósítani az igazságot?

Igen, ha észrevesszük, hogy a másik ember a testvérünk; ha az egyetemes testvériség lelkületével az egész emberiséget egyetlen nagy családnak tekintjük.

Ez lehetetlen, ha nem vesszük észre, hogy van egy Atya, aki minden ember Atyja! Ő minden ember természetébe beleírta az egyetemes testvériséget. Egy apa ugyanis mindenekelőtt azt akarja, hogy gyermekei testvérként viselkedjenek egymással, szeressék egymást.

Ezért jött el az Atya egyszülött Fia, minden ember Testvére. Ezért hagyta ránk a társadalmi élet normájaként a kölcsönös szeretetet. A szeretet kifejeződése az, hogy tiszteletben tartjuk az együttélés szabályait, hogy teljesítjük saját köteleseinket.

A szeretet minden cselekedetünk végső mozgatórugója,

ami valódi igazságosságra indít, és békére vezet. A nemzeteknek olyan törvényekre van szükségük, amelyek mindig alkalmazkodnak a társadalmi és nemzetközi élet igényeihez. Ehhez azonban olyan emberekre van szükség, akik bennsőjükben hordozzák a szeretet rendjét. Ez a rend az igazság, a törvényeknek csak ebben a rendben van értéke.

„Az igazságosság békét terem, az igazságnak meg biztonság lesz a gyümölcse mindörökre.”

Hogyan éljük hát a hónap során ezt az életigét?

Úgy, hogy még teljesebb odaadással teljesítjük szakmai köteleseinket, az etika, a becsületesség, a törvényesség kívánalmait.

Ismerjük fel másokban, akik figyelmet, tiszteletet, együttérzést kérnek tőlünk, hogy ők is a mi családukhöz tartoznak.

Ha életedet és felebarátaiddal való kapcsolataidat a folyamatos és kölcsönös szeretetre alapozod – ami minden mást megelőz, hiszen ez lehet Isten iránti szereteted legteljesebb kifejeződése –, akkor igazságod valóban kedves lesz Isten előtt.

„Az igazságosság békét terem, az igazságnak meg biztonság lesz a gyümölcse mindörökre.”

Szá Bence

Egy dél-olaszországi rendőr – mivel szeretett volna osztozni városa legelesettebb embe-reinek sorsában – úgy döntött, családjával egy épülőfélben lévő lakótelepre költözik, ahol csak földutak voltak, nem volt közvilágítás, ivóvíz- és szenny-vízcsatorna-hálózat, a szolgál-tatásokról és a tömegközleke-désről nem is beszélve.

Így számolt be erről: „Próbál-tunk minden ott lakó emberrel és családdal megismerkedni, és párbeszédet kezdeményezni ve-lük, hogy csökkentsük a lako-sok és a közigazgatás közötti szakadékot. Létrehoztunk egy bizottságot, és rajtuk keresztül most már a lakótelep mind a háromezer lakója aktívan részt vesz a közintézményekkel való együttműködésben.”

A regionális igazgatásnál pedig elérték, hogy a költség-vetésben nagyobb összeget különítsenek el a lakótelep rendezésére. Azóta ez a terület mintanegyeddé vált, amely a város többi negyedét képviselő bizottságok részére számos to-vábbképzésnek ad otthont.

Chiara Lubich

Alapgondolatok

- Életünket és önmagunkat teljesen az evangéliumi szeretetre „állítsuk át”!
- Szakmai kötelezettségeinket végezzük jól, az együttélés szabályait tartsuk be!
- Kapcsolataink alapjává tegyük a kölcsönös szeretetet!

Összefüggések

E hónap igéje Izajás könyvéből származik, akinek neve prófétai küldetését is jellemzi: „Megmentőnk Jahve”. Izajás felteszi az alapvető kérdést: a nép története és Isten terve, a hit és politika miként fonódik egybe? Ismeri az Isten és népe történetéről szóló hagyományt. Azonban nem csupán jogi szövetségnek tekinti, amit parancsok és tilalmak biztosítanak, s amelyben Izrael az alávetett fél. Izajás e kapcsolatot inkább élő kötelékként értelmezi, amely minden életnek és a történelemnek is megadja értelmét. Népével közös a története Istennek, a Szentnek. Ebből kell egy szent történetnek kibontakoznia. Csak azon belül lesznek értelmezhetőek a parancsok.

Hatások

Isten igéje sokféle hatást gyakorol azokra, akik követik. Egyik hatása a boldogság megtapasztalása. VI. Pál ezt mondja: „Az evangélium garantálja a boldogságot, ám megváltoztatja a boldogság természetét. Nem múló javakra vonatkoztatja, hanem Isten Országára, a folyamatos kapcsolatra Isten Országával.” Ez a boldogság tiszta, mint a napkelte fénye, könnyű, csendes, mégis tele van erővel. Örömmel tölti el az embert, hogy az egyszerre zengene a Te Deumot és a Magnificatot. Ez a boldogság összetéveszthetetlen; aki átélte, emlékszik rá az élet más pillanataiban is, mint egy ragyogó csúcsra, egy Tábor hegyére.

SZABADSÁG A LÉLEKBEN

Pál apostol írta ezt a korintusi keresztényeknek, akiket különösen kedvelt. Csaknem két évet élt közöttük, 50 és 52 között. Isten ígését ültette, megvetette a keresztény közösség alapjait, melynek atyaként adott életet.¹

Néhány év múlva, amikor meglátogatta őket, egyesek nyilvánosan kétségbe vonták apostoli tekintélyét². Emiatt alá kellett húznia küldetésének nagyságát, azt a tényt, hogy

dik a történelemben, különösen a keresztény közösségben. Nekünk is megadja, hogy megértsük az Evangélium teljes újdonságát, és a szívünkbe vési, hogy életünk törvényévé váljon.

Nem kívülről ránk erőltetett törvények vezetnek bennünket, nem vagyunk rabszolgák, akiket meggyőződésük ellenére és beleegyezésük nélkül kényszerítenek a parancsok. A keresztényt saját belső életének lényege mozgatja, melyet a Szentlélek ültetett a szívébe a keresztség által. A Lélek hangja vezeti, és Ő Jézus szavait ismétli, tárja fel teljes szépségükben, az élet és az öröm kifejeződéseit. Rámutat, hogy ma is időszerűek, megtanítja, hogy hogyan éljük, és egyidejűleg erőt is ad hozzá, hogy gyakorlattá váltsuk.

Maga az Úr az, aki Szentlelke által eljön, hogy bennünk éljen és cselekedjen, élő evangéliummá alakítson minket.

Ez tehát az igazi szabadság, ha az Úr vezet minket, az Ő Lelke, az Ő ígéje! Együttal ebben áll énünk legigazibb megvalósulása is.

„Ahol az Úr Lelke, ott a szabadság.”

Tudjuk viszont, hogy ahhoz, hogy a Szentlélek működjön, teljes készséggel kell hallgatnunk Őt. Készen arra, hogy – ha szükséges – megváltoztassuk gondolkodásmódunkat, és teljesen azonosuljunk azzal, amit mond.

Az ember könnyen enged a nyomásnak, és hagyja, hogy a társadalmi szokások és elvárások rabszolgájává váljon, amiből hibás döntések fakadhatnak.

Ahhoz, hogy megéljük az e havi életigét, meg kell tanulnunk határozott nemet mondani a rosszra, ami a szívünkben születik, valahányszor engedünk a kísértésnek, és olyan viselkedést veszünk fel, amely nem az Evangélium szerint való; és meg kell tanulnunk biztos igent mondani Istennek mindig, amikor arra hív bennünket, hogy igazságban és szeretetben éljünk.

Így felfedezzük majd a kereszt és a Lélek közötti kapcsolatot, ok-okozati összefüggést. Minden vágás, minden metszés, minden önzésünkre kimondott *nem* új fény, béke, öröm és szeretet forrása lesz, belső szabadság és önmegvalósítás: kitárt kapu a Lélek előtt.

Így Ő ebben a pünkösdi időszakban még bőségesebben el tud árasztani ajándékaival, és vezetni tud bennünket: Isten igaz gyermekei leszünk.

Egyre inkább megszabadulunk a rossztól, és egyre szababbak leszünk a szeretetre.

„Ahol az Úr Lelke, ott a szabadság.”

Ezt a szabadságot találta meg az ENSZ egyik tisztségviselője is, miközben utolsó megbízatá-

**„Ahol az Úr Lelke,
ott a szabadság.”
(2Kor 3,17)**

nem saját elhatározásából hirdeti az evangéliumot, hanem Isten ösztönzésére. Isten ígését előtte nem fedti lepel, mert a Szentlélek felfedte neki az ige értelmét, annak fényében, ami Jézus Krisztusban történt. Ezért tudja teljes szabadsággal megélni és hirdetni azt. Az ige lehetővé teszi számára, hogy közösségre lépjen az Úrral, Jézussá alakuljon, és így az Úr Lelke, a szabadság Lelke vezesse őt.

„Ahol az Úr Lelke, ott a szabadság.”

A feltámadt Jézus, az Úr továbbra is – ugyanúgy, mint Pál korában – a Lélek révén műkö-

¹ Vö 1 Kor 3,6.10; 4,15

² Vö 2 Kor 2,5-11; 7,12

sát teljesítette az egyik balkáni országban. A rábízott feladatok igen jó jövedelmet biztosítottak, ugyanakkor túlságosan sok elfoglaltsággal jártak. A legfőbb nehézség a családtól való gyakori és hosszú távollét volt. Amikor pedig hazamehetett, nehezen tudta maga mögött hagyni a munka terhét, hogy szabadon a gyermekeinek és a feleségének szentelje magát.

Váratlanul áthelyezték a körzet egy másik városába, ahová lehetetlen lett volna magával vinnie a családját; mert bár nem sokkal azelőtt tűzszüneti megállapodást írtak alá, az ellenségeskedés tovább folytatódott. Mit tegyen? Mi ér többet, a karrier, vagy a család? Hosszasan beszélgetett erről feleségével, akivel egy ideje elkötelezett keresztény életet éltek. Kérték a Szentlélek fényét, és próbálták együtt megérteni, vajon mi lehet Isten akarata családjuk számára. Végül megszületett a döntés: otthagyja ezt az annyira áhított munkát. Szokatlan választás volt ez abban a szakmai közegben. „A döntéshez szükséges erő a feleségemmel meglévő kölcsönös szeretet gyümölcse volt” – mesélte később a férj. „Ő sohasem érezte velem, hogy milyen kellemetlenségeket okoztam neki. Én pedig az anyagi biztonságon és a karrieren túl megpróbáltam a család javát keresni, és megtaláltam a belső szabadságot.”

Chiara Lubich

Sándor Balázs

Alapgondolatok

- Hagyjuk, hogy vezessen Isten, az Ő lelke, az Ő Igéje!
- Határozottan kell kimondanunk a nemet minden negatív hatásra, amit meglátunk magunkban!
- Meggyőződéssel mondjunk igent Isten hívására, hogy szabadságban éljünk!

Hatások

Isten igéje sokféleképpen hat azokra, akik követik. Hiszen teljesen megváltozik belső viszonyulásunk: Európaiaknak, ázsiaiaknak, ausztráloknak, amerikaiaknak és afrikaiaknak egyaránt Krisztus értékrendjét közvetíti a különböző helyzetekben, az egyes emberekkel és a társadalommal kapcsolatban. Az ige a világ egy polgárát az ég polgárává teszi, egészen új emberré. „Újulatok meg gondolkodástok szellemében, s öltöztetek magatokra az új embert, aki az Isten szerint igazságosságban és az igazság szentségében alkotott teremtmény” (Ef 4,23f).

AZ EVANGÉLIUM FÉNYE...

„Megértettük, hogy a világnak az evangélium gyógyító erejére van szüksége, mert csak az Örömhír képes visszaadni azt az életet, amely hiányzik belőle. Ezért éljük mi az Élet Igéjét.” (Chiara Lubich)

Erhardt Ágoston

Ünnepélyes könyvbemutatóra került sor február 14-én Budapesten, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karának dísztermében. Az *Éljük az Igét* című könyv első és második kötetét, mely huszonöt éve már napvilágot látott hazánkban, most átdolgozva vehetik ismét kezükbe az olvasók. E két mű tartalma ugyanis szorosan kapcsolódik a Biblia Évéhez.

A bemutatón jelen volt *Bíró László* kalocsakecskeméti segédpüspök, a Központi Papnevelő Intézet rektora, *D. Szebik Imre* nyugdíjas evangélikus püspök, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus

Tanácsának elnöke, valamint *Valeria Ronchetti* és *Giuseppe di Giacomo*, mint a szerző hazánkba látogató közvetlen munkatársai.

„Úgy vegyük kezünkbe a Szentírást, mint Isten igéjét, azzal a vággyal, hogy meghalljuk, mit üzen ma az Úr, majd formálódjunk benne” – fogalmazott *Bíró László* püspök, majd hozzátette: akkor leszünk valódi szemlélői az igé-

nek, ha az cselekvésünkben is megnyilvánul.

D. Szebik Imre izgalmas előadást tartott az ellenségszeretetről, hiszen ezen a területen találkozunk a legnagyobb kihívással mindannyian, amikor megpróbáljuk életté váltani Isten igéit.

A szerző, *Chiara Lubich* egyik első követője és társa, *Valeria Ronchetti* felidézte azokat a különleges, forradalmi időket, amikor felfedezték, mit jelent az evangéliumot élni: „Számunkra ezzel kezdődött az új evangelizáció: a bombázások alatt megélt evangéliummal.”

Egyhétfős orvos-csoport tagjaként *Giuseppe di Giacomo* az 1960-as években az NDK-ba költözött, hogy a vasfüggöny országaiba is eljuthasson a megélt evangélium öröme. Így jellemezte azt a majdnem

negyven évet, melyet Kelet-Németországban töltött: „Mély és igaz kapcsolatok születtek, amelyek aztán elvezettek Isten megtalálásáig is.”

Az *Éljük az Igét* első és második kötetében az alapító életigemagyarázataiból olvashatunk válogatást, valamint az ezekhez tartozó tanúságtételekkel, tapasztalatokkal találkozunk. „Ha megfigyeljük azokat az embereket, akik élik Isten igéjét – írja a szerző –, rögtön észrevesszük, milyen különféle hatásokat vált ki bennük az ige. Minden lélek olyan, mint egy csiszolt kristály, amelynek az ige fénye különféle színárnyalatokat ad, bárhol is érinti meg. Az emberek végtelenül sokféle helyzetbe kerülhetnek, s az ige, Isten igéje végtelenül sokféle hatást válthat ki mindegyikükben.” ■

Bartus Sándor (3)

EZÉRT SZÜLETTÜNK

Én is ott voltam Chiarával, amikor a II. világháború alatt elindította a mozgalom életét Trentóban. Az óvóhelyen elővettük és olvastuk az evangéliumot. Ellenállhatatlanul vonzottak minket azok a szavak. Olyan volt, mintha fény sugározna belőlük, rendkívüli újdonság volt, amit először is életre akartunk váltani. „Éhes voltam, és ennem adtál.” A rászoruló iránti szeretet arra készítetett, hogy asztalunkhoz ültessük őket. „Adjatok, és adnak majd nektek is.” Amikor szó szerint megvalósítottuk, akkor ezek az igék megnyitották Isten és az emberek kezét. A háborús körülmények között is közösbbe tették javaikat, így sok szükségét szenvedő testvérünkön tudtunk segíteni.

De nem csak a szegények felé kellett szeretettel fordulni, mert ha a szeretetünk igazi, akkor minden-
 kire vonatkozik. Az evangéliumban felfedezett igazgyöngy Jézus új parancsolata volt: „Szeressétek egymást, ahogy én szeretlek titeket”. Ez a szeretetünk mértéke. Következménye pedig az egység, amelyben Isten jelenléte tapasztalható.

Egy napon ezt olvastuk: „Atyám! Legyenek mindnyájan egyek, amint te és én!... hogy a világ hig-
 gyen.” Megértettük, mi ezekért a szavakért születünk. Nem sokkal ezután összegyűltünk az oltár
 körül és imádkoztunk: „Jézus, valósítsd meg az egységet úgy, ahogy Te akarod, ahogy az Atyától
 kérted! Ha segítségre van szükséged, itt vagyunk.”

Ebből a kis magból kiindulva a mozgalom elterjedt, és ma jelen van szinte minden országban. II.
 János Pál pápa azt mondta, hogy egy *nép* vagyunk... Többször megkérdezték már tőlem, hogy az
 első időben számítottunk-e ilyen nagymérvű fejlődésre. Amikor megértettük, hogy Jézus vágya az
 egység, amikor megértettük az imát, a kérést, amivel az Atyához fordult, számunkra ez már mind
 beteljesedett. Jézus szavaiban hittünk, és nem másban. A bombázások alatt Chiara azt mondta: ha
 meghalánk, közös sírba temessenek minket, név nélkül, egyetlen felirattal: „Mi hittünk a Szeretet-
 ben.”

Részlet Valeria Ronchetti beszédéből

A SZERETET FORRADALMA

Amikor a Fokoláre Mozgalmat megismertem, ezt a meghívást kaptam: éljük az evangélium ígét!
 Engem is gyökeresen megváltoztatott ez. Akkor jöttem rá, hogy az életemet odaadhatom valami
 nagy ügyért.

Így lettem a tagja annak a hét fős orvoscsoportnak, akiket a „csend egyháza” iránti szeretet elvitt
 Kelet-Németországba, hogy részt vegyünk az ottani keresztények fájdalmas életében. Orvosként
 a legkülönbözőbb városokban dolgoztunk. Jézus vonzza az embereket. Itt is, ott is kisebb nagyobb
 közösségek születtek. Ha nem is tudtuk a sajtót, rádiót használni, még a telefonokat is ellenőrizték,
 az evangéliumi üzenet személytől személyig terjedt különböző utazások, kongresszusok, vásárok és
 nyaralások alakalmával. Erfurtból havonta több mint négyezer életigét postáztunk. A feladó mindig az
 egyházmegye ifjúsági irodáján dolgozó pap volt, akinek joga volt stencillezett körleveleket küldeni.

Megszületett az élet dialógusa is: mély kapcsolat az evangélikus egyház tagjaival. Amikor leomlott a
 berlini fal, a visszaszerzett szabadság miatt kimondhatatlan örömet éreztünk. A Szentírásban ez áll:
 „szeresd ellenségedet...”, tehát megpróbáltunk egyggyé válni a szenvedőkkel, azokkal is, akik akkor
 vesztesnek és csalódottak érezték magukat. Emlékszem, hogy ez a kapcsolat segített egy csalá-
 don, akik a változás napjaiban véget akartak vetni az életüknek.

Így aztán egy egész háló szövődött, nemcsak az NDK-ban, hanem a többi szocialista országban is.
 A mozgalom tagjait megfigyelő titkosrendőrség aktáiból származik az idézet: „Igaz, hogy nincsenek
 fegyverek, de a homok is meg tudja állítani a tankokat”. Ez így is van. Mi a szeretet forradalmát éljük,
 és ez képes lassan, de gyökeresen megváltoztatni a társadalmat.

Részlet Giuseppe di Giacomo beszédéből

Fent:

Balról jobbra: Ferentzi Csaba,
 D. Szabik Imre, Bíró László, Tóth
 Ilona, Giuseppe di Giacomo,
 Valeria Ronchetti.

Papp Csaba (2)

Fent:

A könyvbemutatón egy magyar
 házaspár, egy pap és egy fiatal lány
 is elmondta tapasztalatát.

JÁNOSHALMA ÚJ POLGÁRA

Chiara Lubichot tizenkilenc város fogadta tiszteletbeli polgárává. Először Palermóban kapott díszpolgári címet 1998-ban, majd többek közt Róma, Firenze, Tagaytay (Fülöp-szigetek) és Chacabuco (Argentína) tüntette ki ezzel az elismeréssel. 2008-ban Osimo (Olaszország) és végül Jánoshalma fejezte ki háláját neki.

Reskovits Ágnes

Jánoshalma február 15-én ünnepélyes keretek között fogadta tiszteletbeli polgárává annak a Fokoláre Mozgalomnak az alapítóját és elnökét, amely évtizedek óta tevékenykedik a város életében. A kitüntetést hazánkban tartózkodó közvetlen munkatársai: Valeria Ronchetti és Giuseppe di Giacomo vették át Chiara Lubich nevében.

„Jánoshalma városának életére jelentős hatással vannak a Fokoláre helyi közösségének egyetememes emberi értékeket képviselő kezdeményezései szociális területen, a gazdaság, az egészségügy, az oktatás és a művészetek terén – hangzott az indoklás. Chiara Lubich szellemisége pozitív élet szemléletet hoz, hitet és reményt ad, azt sugallja, hogy azt nézzük és ajándékozzuk, amink van, így mindenki tud tenni a testvériség megvalósulásáért, mely nélkül nem remélhetjük a város felemelkedését.” – írja a levél, amelyben Chiarát a képviselőtestület egyhangúlag meghozott határozatáról értesítik.

A díjátadás keretében, amit a város fiatal művészei és táncára tett ünnepélyesség az alkalomhoz méltóan, Chiara Lubich gondolatait

és a Fokoláre Mozgalom helyi közösségének tevékenységét ismerhettük meg először. Húsz éve közösen élük az evangéliumot, és kezdettől fogva próbáltak a környezetük felé fordulni. Együttműködésük az önkormányzattal akkor indult, amikor egyikük betegsége miatt nyilvánvaló lett, hogy a városnak víztisztítóra van szüksége.

1990-ben egy busznyi fiatalokkal vettek részt a Fokoláre Mozgalom nemzetközi zenekarának, a Gen Rossonak budapesti koncertjén. A városban élő különböző felekezetű keresztényekkel „imasétát” szerveztek a békéért, szerepet vállaltak a Katolikus Iskola létrehozásában, a kollégium lakóival rendszeres programokat szerveznek az Idősek Otthonában élőknek.

Jánoshalma polgármestere 2001-ben, negyvennégy másik magyarországi település vezetőjével együtt részt vett Innsbruckban az Ezer város Európáért rendezvényen, amit a Fokoláre Mozgalom és az Európai Unió szervezett. Fő témája a népek, kultúrák, vallások különbözőségében megvalósuló európai egység volt. „Dialógusra van

szükség ahhoz – mondta Chiara innsbrucki beszédében –, hogy megvalósítsuk a testvériséget. Ez jellemzi a politika világát, az állampolgári létet: a másikkal való folytonos kapcsolatot, különbözőségeink elismerése, ugyanakkor az a meggyőződés, hogy egy városba, egy közösségbe tartozunk.”

„A különbözőségekből fakadó gazdagság az unió erőssége” – állította Romano Prodi, az Európai Bizottság akkori elnöke –, ez teremti meg a béke és a biztonság alapjait.

Ezután négy jánoshalmi család különös ösztönzést érzett, hogy a kölcsönös szeretetre alapozva többet tegyen a városért. Így alakult először utca-szociális háló, mely az adás kultúrájának megélésében, feleslegük megosztásában segíti a lakosságot. A résztvevők egy-egy utcában a magányosok és rászorulóknak sorsát kísérik figyelemmel, vagy a rendszeres gyűjtésben és szétosztásban vállalnak szerepet. Később művészeti estet, fotópályázatot szerveztek a város értékeinek felmutatására. Az egészségügyben iskolai előadásokat, majd gyógytorna-klubot indítottak az egészséges életre nevelés program keretében.

Blázsik Sándor (3)

tiszteletbeli polgárává választotta. Tiszteletből. Mert tiszteletet érdemel, akinek élete, munkássága a békességre, az összetartozásra, az értékeink megőrzésére és gazdagítására nevel.”

Valeria Ronchetti és Giuseppe di Giacomo átvették – és Rómában még alkalmuk volt személyesen átadni Chiarának – a kitüntetéssel járó plakettet és oklevelet, majd felolvasták ez alkalomra írt üzenetét:

„Köszönöm azt a tiszteletet és elismerést, melyet Önkormányzatuk irányomban tanúsít, ugyanis én a Fokoláre Mozgalom valamennyi tagját képviselem, akik az őket éltező keresztény értékekből erőt merítve arra törekcszenek, hogy emberi és lelki szempontból is hozzájáruljanak városuk fejlődéséhez és az egyetemes testvériség megvalósulásához az élet minden területén.

Kívánom, hogy ez a tapasztalat – melyet már hosszú ideje együtt élnek – egyre inkább kiteljesedjen mindnyájuk között.”

Az ünnepség fogadással végződött a Fokoláre közösségének

Cinzia Panero (2)

rendezésében. A jelenlévők közt kézzel fogható volt az a szeretet,

melyre Chiara Lubich szavai is felhívták figyelmünket: „Az a szeretet, ami a testvériséghez szükséges, ami nem tolerancia, de toleráns is, nem szolidaritás, de szolidáris is... Isten szeretete, mely elsőként szeret, nem azt várja, hogy szeressék, elsőként lendül, érdeklődik az emberek iránt.” S ahogy ő mondta: „Ha ma úgy megyünk el innen, hogy mindenkit szeretni akarunk, hogy mindig elsőként lépünk, nem várunk... ez már evangélium.” ■

Fent:

Az emléklakett és az oklevél átadásának ünnepélyes pillanatai. A rendezvényt a helyi néptáncsoport fergeteges előadása színesítette.

Középen:

Czeller Zoltán, polgármester.

Lent:

A Katolikus Iskola növendékeinek műsora.

ben. Városszépítési akciójukat több éve végzik az önkormányzattal együttműködve, sok segítőkész emberrel.

A gyerekek elé pedig Chiara Lubich szeretet-dobókockája állít nap mint nap nemes feladatot a családban, az óvodában, az iskolában.

Az időközben megalapított „Összefogás Jánoshalmáért Egyesület” erről az erőről, összefogásról szeretne tanúságot tenni.

Tükrözték ezt a jelenlegi polgármester, Czeller Zoltán szavai is: „Chiara Lubich munkásságát azért ismerik el világszerte, mert a gyökerei egyszerű, mindenki számára elfogadható, egyetemes emberi értékekhez nyúlnak vissza, amelyek megoldást jelentenek számos közéleti problémára... A társadalomban, egy városban, egy közösségben élni csak úgy érdemes, ha a különbözőségeink nem elválasztanak, hanem gazdagítanak bennünket.

Nézzük meg, mit tudunk tenni közös összefogással a Jánoshalmán élőkért! Tegyük meg mindent, egymást segítve azért, hogy kilábaljon a város nehéz helyzetéből!

Chiara Lubich asszonyt a képviselőtestület Jánoshalma város

CHIARA LUBICH BEFEJEZTE FÖLDI UTAZÁSÁT

Chiara Lubich derűs, imádságos és mélyen megrendült légkörben 88 évesen fejezte be földi utazását 2008. március 14-én éjjel 2 órakor otthonában, Rocca di Papában, ahová előző éjjel tért vissza saját kívánságára a Gemelli Klinikáról.

Előző nap sok százan fordultak meg a szobájában – rokonai, közvetlen munkatársai, lelki gyermekei, véget nem érő zarándoklatban –, hogy elköszönjenek tőle. Halálát követően mély részvéttel és megrendültséggel se-reglettek oda egyházi méltóságok, vallási vezetők, politikusok, a kulturális és társadalmi élet vezetői is, ^{és} hogy személyesen

kifejezzék hálájukat. Mintha köré gyűlt volna az egész világ, megvalósulni látszott a „legyenek mindnyájan egy”.

Egész életét az elhagyott Jézus iránti fáradhatatlan szeretet jellemezte – mondta a Szentatya, s most is igent mondott a feltámadt elhagyott Jézusnak. Ahogy a márciusi életige mondja „elvégezte, beteljesítette a művét”.

Erdő Péter bíboros, prímás, március 15-én szentmisét mutatott be Chiara Lubichért a káposztásmegyeri Szentháromság plébánián a magyarországi Fokoláre közösség és az egyházi mozgalmak képviselőinek részvételével.

„Chiara Lubich az utolsó évtizedeknek az egyik legnagyobb karizmatikus személyisége volt a katolikus egyházban, de bátran merem mondani, hogy az egész világban – nyilatkozta a Duna TV-nek. – Az ő személye nemcsak a megélt szeretetnek és a közösségi keresztény életnek volt a jelképe, hanem a keresztény egységre való törekvésnek is. Mégpedig nem annyira a dogmatikus párbeszédnek a síkján – ami szintén nagyon fontos terület –, hanem pon-

Bartus Sándor

tosan a lelkiiség, a szeretet, és a cselekvő hit területén. Így történhetett meg az, hogy most nem csak katolikusok, sőt nem csak egyéb felekezetű keresztények, de még muzulmánok, buddhisták és más világnézetű emberek is gyászolják őt.

Azt hiszem, hogy az öröksége az, amit meg kell őriznünk, és amit tovább kell folytatnunk. Ezzel tudunk legmég többben tiszteletet adni az emlékének.”

Szerkesztette: Bartus Sándor

CHIARÁRÓL

Magyarországi és külföldi személyiségek gondolataiból.

I. Bartolomaiosz konstantinápolyi ökumenikus pátriárka:

Legutóbbi római utazása alkalmával személyesen is látogatást tett Chiara Lubichnál a Gemelli Klinikán. Mint nyilatkozta: „Azért akartam eljönni, hogy elhozzam személyes üdvözlémet és a konstantinápolyi pátriárkatusát is Chiarának, aki olyan sokat adott életével az egész egyháznak. Hálásan adtam rá áldásomat. Nagyon örülök, hogy találkoztam vele.”

A konstantinápolyi egyház tisztelettel és nagyrabecsüléssel tekint Chiarára és hatalmas munkájára, melyet a különböző hitű és kultúrájú emberek között az evangéliumon alapuló szeretet előmozdításáért végzett.

Samuel Kobia, az Egyházak Ökumenikus Tanácsának főtárgyalója:

„Chiara Lubichot semmi sem választhatja el Isten szeretetétől Jézus Krisztusban. Testvéreink a Fokoláre Mozgalomban minél inkább a köztük lévő Jézust helyezik a középpontba, annál inkább megtapasztalják annak a karizmának az erejét, amelyet Chiara átadott nekik. Chiara iránti szeretetünk és hálánk Istennek azért az ajándékért, amelyet ő jelentett az ökumenikus mozgalom számára, továbbra is bátorít és buzdít bennünket az egyház látható egységéért végzett munkánkban.”

Alois testvér, a Taizéi Közösség priorja:

„Mi Taizében hálát adunk Istennek Chiara életéért. Fény ő számunkra, és ez a fény közöttünk marad.” Emlékeztetett arra a „nagy tiszteletre és szeretetre, amit Roger testvér érzett iránta”.

Bölcskei Gusztáv református püspök, a Zsinat lelkesítő elnöke:

„Szomorúan, de békességgel vettük a hírt Chiara Lubich haláláról. Személyes találkozásunkra nem volt mód, de munkatársaink és a Fokoláre Mozgalom szolgálatán keresztül Isten különleges eszközeként ismerhettük meg őt. Az Általa megkezdett, Isten szeretetéről bizonyosságot tevő szolgálat munkatársai és az őt ismerők által folytatódni fog, hiszen – ahogyan ő is tette – csak Isten ajándékára, Jézusra emelve tekintetünket válhatunk mássá, lehetünk a szeretet evangéliumának továbbadói.

Szeretettel emlékezünk Chiara Lubich szolgálatára, hálát adunk Istennek a rajta keresztül kapott ajándékokért, s imádkozunk azért, hogy az élete, bizonyosságtétele bátorítás lehessen sokak számára.”

Hafenschner Károly, a Magyarországi Evangélikus Egyház ökumenikus tanácsadója:

„Mint a Fokoláre Mozgalom tisztelője és sok rendezvényének résztvevője, én is őszinte részvétemet fejezem ki Chiara Lubich elköltözése alkalmából. Nekem is volt alkalmam megismerni karizmatikus egyéniségét Rómában, amikor előadott, egyszerűen és kedvesen, hatalmas hallgatóságának...”

Közös Urunk ajándékának tartom, hogy a mi időnkben, a II. világháború végétől a mai napig ilyen hatású keresztény tanúságtevőt küldött közénk. Ökumenikus nyitottsága, derűs egyénisége, mély hite, világlátása és világháború egyedülálló személyiséggé tette. Nem tartom véletlennek, hogy ezekben a napokban nemcsak egyházi személyektől, hanem kulturális és társadalmi vezetőktől is részvétnyilvánítások érkeznek a Fokoláre központjába. Kérem az Egyház Urát, hogy adjon bölcsességet, víziókat a jövőt illetően annak, akit utódjául választanak meg.”

(Részletek a SIF és a Magyar Kurír írásaiból)

VÉGSŐ BÚCSÚ

Részlet Tarcisio Bertone bíboros államtitkár homíliájából Chiara Lubich temetési szertartásán. Elhangzott Rómában, a Falakon kívüli Szent Pál-bazilikában, 2008. március 18-án.

Thomas Klamy, CSC (3)

Chiara bejárta földi zárándokútjának utolsó állomását is, miközben övének egyetlen nagy ölelésbe fonódott imája és szeretete kísérte őt. Csak egy sóhajtas volt, de határozott az utolsó „igen”, amit az éjszaka sűrűjében kimondott lelke misztikus Jegyésének, a „feltámadt-elhagyott” Jézusnak. Most valóban minden beteljesedett: a kezdeti álom megvalósult, a szenvedélyes vágy betelt. Chiara találkozott Azzal, akit bár nem látott, mindig is szeretett. Most örömmel kiálthatja: „Igen, él az én megváltóm!” [...]

Joggal mondhatjuk, hogy Chiara Lubich egész élete himnusz volt Isten szeretetének, Istennek, aki Szeretet.

„Aki szeretetben él, Istenben él, és Isten őbenne”. Chiara számtalanszor elmélkedett e szavakon, és gyakran utalt ezekre írásaiban, például az „élet ígéiben”, melyekből több százezer ember merített lelki fejlődéséhez! Nincs más út, hogy megismerjük Istent, hogy értelmet és értéket adjunk az emberi létnek. Egyedül csak a Szeretet, az isteni Szeretet tesz képessé bennünket arra, hogy szeretetet ébresszünk, hogy szeressük még az ellenségein-

ket is. Ez a kereszténység újdonsága, ebben áll az evangélium lényege... [...]

Ebben az évszázadban új egyházi mozgalmak is születtek. Chiara Lubich e csillagok sorába illeszkedik sajátos karizmájával, mely jellegzetes arculata és apostoli tevékenysége miatt is egyedülálló. A Fokoláre Mozgalom alapítója a maga csendes és alázatos stílusában nem hozott létre intézményeket, vagy segélyszervezeteket, hanem annak szentelte magát, hogy a szívekben lángra lobbantsa az Isteni szeretet tüzeit. Olyan embereket támasztott... akik önmaguk válnak fokolárrá, az otthonaikban a munkahelyükön ott ég a szeretet, és lángra lobbantja, ami útjába kerül... Püspökök és papok, gyerekek, fiatalok és felnőttek, Istennek szenteltek és világiak, házastársak, családok és közösségek, mindenki arra hivatott, hogy élje az egység ideálját: „Legyenek mindnyájan egy!” [...]

Chiara számára a Szűzanya volt az a „legértékesebb kulcs, mely által beléphetünk az evangéliumba”. Talán éppen ezért tudta oly hatékonyan és építően kidomborítani az egyház „máriás arculatát”... Azt

mondja: „A Mű másik Mária marad a földön: pusztán evangélium, semmi más, csak evangélium, és mivel evangélium, nem hal meg soha.” [...]

Most rajtunk a sor, és különösen is lelki gyermekein, hogy folytassuk az általa megkezdett küldetést. Az Égből – ahol úgy gondoljuk, hogy a jegyese, Jézus fogadta őt – továbbra is velünk lesz utunkon és segíteni fog. A mai napon, amikor szeretettel búcsúzunk tőle, idézzük fel szavait, melyeket oly szívesen és sokszor elismételt: „Azt szeretném, ha Mária Műve az idők végezetén, amikor készen fog állni arra, hogy megjelenjen a feltámadt-elhagyott Jézus színe előtt, azt mondassa neki – a belga teológus, Jacques Leclercq szavaival élve, melyek mindig megrendítenek – „...a te napodon, Istenem, elindulok feléd... Feléd, Istenem... legőrlőtebb álmommal: hogy karjaimban viszem hozzád az egész világot.” Ez volt Chiara álma, és ez a mi vágyunk is szüntelen: „Atyám, legyenek mindnyájan egy, hogy így a világ higgyen!” Amen.

CN (2)

EGYSÉGMOZGALOM

EURÓPÁBAN 1918 UTÁN

Szerzőnk történész-szociológus, szakterülete a XX. századi egyetemes történelem. Hogyan bontakozott ki a modern kori reményt adó Európa gondolata az I. világháborút követően?

**Dömötörfi
Tibor**

Hamarosan kilencven éve, hogy véget ért az I. világháború és létrejött az az ellentmondásos békerendszer, amely a XX. század tragikus történelmét alapvetően meghatározta. Három autokratikus birodalom omlott ekkor össze (a török, az orosz impérium, valamint a Habsburgok osztrák-magyar állama), Közép- és Kelet-Európában a nemzetek forradalmi zajlottak. A több mint tízmillió katona és legalább ugyanennyi civil életét követelő „nagy háború” addig soha nem látott pusztításai ugyan-

akkor drámai módon rávilágítottak arra, hogy a világbéke fenntartása és a konfliktusok békés rendezése érdekében nemzetek feletti egyetértésre van szükség. Ezzel a szándékkal jött létre 1919-ben a Népszövetség (Nemzetek Szövetsége), a mai ENSZ elődje. Mivel azonban a Népszövetségnek nem voltak hatékony szankcionálási eszközei, illetve minden tagállam vétőjoggal élhetett, a nemzetközi jognak nem sikerült általánosan érvényt szerezni, és az 1930-as évek elejére a nemzetszövetség működése ellehetetlenedett.

Kevésbé ismert azonban, hogy éppen az I. világháborút követően és annak hatására bontakozott ki reményt keltően a – gyökereiben a középkorig, illetve a XIX. századig visszanyúló – európai egységgondolat. Az 1920-as és 1930-as években megfogalmazódott elképzelések a nemzetek önrendelkezésén alapuló békés nemzetközi rend, az európai gazdasági és kulturális egység eszméi köré csoportosultak és az „Európai Egyesült Államok” jelszavát hangoztatták. A modern kori Európa-gondolat atyjának

egy kozmopolita európai arisztokratát, *Richard Coudenhove-Kalergi* grófot (1894–1972) szokás tekinteni. Ő alapította meg 1923-ban Bécsben a máig fennálló Páneurópai Unió nevű szervezetet, amely néhány éven belül számos nemzeti tagozattal rendelkező mozgalommá fejlődött. A mozgalom lényegében az európai föderalista gondolkodókat és politikusokat egyesítette magában, munkájában a kor olyan neves személyiségei, művészei vettek részt, mint *Winston Churchill*, *Konrad Adenauer*, *Thomas Mann*, *Richard Strauss* vagy *Paul Valéry*. Elképzeléseik szerint Európa föderalizálása megfékezte volna a kelet-közép-európai kis nemzetállamok nacionalizmusát és a nagyhatalmak hegemoniális törekvéseit. Eszmei síkon az egységmozgalom hívei szerettek volna elérni a „páneurópai szolidaritás”, egy olyan európai identitástudat létrejöttét, amely mintegy „megkoronázza és kiegészítené” a nemzeti érzést. 1926 októberében rendezték meg az első Páneurópa-kongresszust, amelyen 24 európai nemzet több mint kétezer képviselője vett részt. Konkrét terveket fogalmaztak meg egy nemzetközi döntőbíróóság megalakításáról, amely békésen rendezné a demokratikus európai államok közötti vitákat, de már ekkor szó volt vámunióról és egy föderalista alkotmány elfogadásáról is.

A Páneurópa-mozgalom legjelentősebb kísérlete az európai országok egységesülésének megteremtésére *Aristide Briand* (1862–1932) francia külügyminiszter nevéhez fűződik. 1930. május 1-jén Briand memorandum formájában terjesztette elő tervét az „Európai Államszövet-

ség rendszerének szervezéséről”. A koncepció hátterében fontos szerepet játszott az a felismerés, hogy a strukturális gazdasági egyenlőtlenségek Európa politikai és szociális békéjét is veszélyeztetik. Ezért javasolta Briand lényegében egy szerződés alapú európai szolidaritási rendszer létrehozását. A memorandumban szó volt többek között a politikai és vámhatárok fokozatos lebontásáról, a közös európai pénz bevezetésének lehetőségéről egy európai konföderáció keretei között, amely „minden állam szuverenitását, biztonságát és egyenlőségét” garantálná. Az „Európai Államszövetség” vezető testületeit egy politikai irányító tanács, egy szövetségi gyűlés („Európai Konferencia”) és egy Szövetségi Titkárság alkotta volna.

Az 1930-as évek elejétől a nagy világgazdasági válság, a rohamosan romló politikai-szociális helyzet és a nemzetközi viszonyok kiéleződése gyorsan véget vetettek a páneurópai terveknek. Európa visszatért a nemzeti egoizmus és protekcionizmus világához, a kontinensen egyre több helyütt feltörekvő diktátorok pedig nem voltak érdekeltek

„Lelket adni Európának” – számos keresztény kezdeményezés tűzte ki célul napjainkban ennek az időszéri ideálnak a megvalósítását. Mit adhatnak az egyházak? Mindenekelőtt Jézus Krisztust, a nehéz gazdasági és politikai helyzetekben is felmutatható reménységet. A keresztények a megbékélést szolgálva tudják elősegíteni a közügyek együttes előrevitelét.

Ebben a folyamatban különösen nagy szerepet játszanak az egyházi mozgalmak. 1998 pünkösdjén indult el Chiara Lubich kezdeményezésére a keresztény mozgalmak közötti együttműködés. Közöttük, úgy tűnik, már él az az európai egység, amelyet a politika világa meg szeretne valósítani. Ezért is jelentős az immár két alkalommal, 2004-ben majd 2007-ben több mint kétszáz keresztény mozgalom és közösség részvételével megrendezett „Együtt Európáért” találkozó, ahol a konkrét kezdeményezésekről elhangzott beszámolók Európa élő Lelkéről tanúskodtak.

Európa egységesülésében – legfeljebb saját uralmuk alatt.

A II. világháborút követően Európa újabb esélyt kapott a békés együttműködés struktúráinak kialakítására, igaz, egy még sokkal borzalmasabb világégés után és a kétpólusú globális megosztottság feltételrendszerei között. Ezúttal úgy tűnik, Európa megoldotta a feladatot, bár korunkban sokan bírálják az Európai Uniót, amiért – a részben a Páneurópa-mozgalomból jött – „alapító atyák” eredeti szándékaitól lényeges pontokon eltérve, jelenleg mintegy szabadkereskedelmi övezetre redukálva létezik az együttműködés. ■

A DÖNTÉS ÖRÖME

Markó Máté és Somlai Ági építészmérnök hallgatók, tavaly augusztusban volt az esküvőjük. Tudatosan készültek rá és döntöttek a család mellett.

Ági: Az egyetemen, másodévből ismertük meg egymást egy véletlen folytán, annak ellenére, hogy évfolyamtársak voltunk. (Máté pannonhalmi diák volt, nekem meg a bencés apátságot adták meg, hogy ott kell rajzolnom valamit.) Egy Pannonhalmára szervezett tanulmányi kiránduláson derült ki, hogy Máté oda járt gimnáziumba, és aztán azt is felfedeztük, hogy ugyanabba a tankörbe járunk. Később elkezdtünk beszélgetni és jó barátok lettünk, majd egyszer Máté jelét adta, hogy többről is szó van, mint pusztán barátságról. Egyre jobban alakult a kapcsolatunk, amikor mondtam neki, hogy elmennék Afrikába egy évre, önkéntes munkára. Döntésemet több komoly beszélgetés előzte meg az egység lelkiségét élő társaimmal, akikkel Isten tervét kerestük ebben a helyzetben. Legnagyobb meglepetésemre Máté egyetértett, és akkor jöttem rá, hogy ő mekkora kincs. Más fiúk biztosan azt mondták volna, menj, és aztán majd találsz valakit utána, de ő mindig szabadon hagyott, hogy ne befolyásoljon, hanem azt az égi tervet próbáljam megvalósítani, amit nekem szántak. Amikor nyolc hónap után hazajöttem Tanzániából, nem nagyon találtam a helyemet itthon. Minden megváltozott: a környezetem, a családom,

Csádl Bertalan

én magam is, a gondolkodás-módom, minden más lett, és nehezen találtam vissza Máthához. Hazaérkezésem után három hónappal mondtam, hogy hagyjuk abba, mert így nincs sok értelme, én most más lettem. Máté azt válaszolta, hogy ha így érzem jónak, akkor legyen így.

Máté: Az volt az egészben a fura, hogy mindenki elkezdte Ágit támadni, nem értették, hogy most mi van, nem foglalkozik velem, itt hagy, én meg éreztem, hogy el kell engednem. Nem azért kell engem szeretnie, mert én nagyon szeretem, és mindent megteszek érte. Ha ezt ő nem érzi belülről, akkor nincs értelme az egésznek. Elég furán nézett ki, hogy egyedül én voltam mellette, akit éppen elhagyni készült.

Ági: Ez engem is nagyon meglepett és éreztem, hogy mennyire tévedek, ha egy ilyen értéket elhagyok. „Szakításunk” után egy héttel elmentünk misére, hogy lezárjuk a kapcsolatot, de arra is gondoltunk, hogy megpróbáljuk közösen megérteni, mi lenne a jó. Érzelmileg nagyon kemény mise volt. Aztán következett a Volontarifest, ahol Máté is komoly feladatokat látott el. Nagyon érdekes volt, mert mindvégig arra vágytam, hogy Mátéval lehessenek, neki segíthessek, miközben nem is jártunk együtt. De nem akartam csak a megszokás miatt visszatérni hozzá, ezért csak egy átímádkozott hónap után mondtam neki, lehetséges, hogy mégiscsak ő az, akit én mindig is kerestem. Ennek nagyon örült és tiszta szívvel tudtunk újrakezdeni.

LÉTREJÖN A CSALÁD

A család akkor kezd létrejönni, amikor két ember megszereti egymást. Érzéseink főszerepet játszanak a társ kiválasztásában: szívünk gyorsabban ver, elszorul a torkunk... Felemelő a tapasztalat, megéreztetni az emberrel, hogy megtalálta életútját. És az érzés azt sugallja, hogy e szeretetnél semmi sem erősebb. Erre alapozódhat kettőnk élete majd.

A szeretet minden kapcsolat alapja, hisz az embernek elemi szükséglete, hogy szeretve érezze magát. A szerelem szakemberek szerint nagyjából másfél év múltán megfakul, esetleg el is múlik. Előkerülnek a kisebb hibák, önzések, és a másikba vetett bizalom, az áldozatkészség kezd közlítani a régi mindennapos átlaghoz. Gyakoribbá válnak az ilyen és hasonló összetűzések: „jobban szereted a focit, mint engem”; vagy „túl sokat vagy anyádnál”!

Ekkor következhet be a szeretetben minőségi ugrás, mintegy átjáró a szerelemből a valódi szeretet felé. Belép a tudatos szándék: igényli a kritikát, és látja a személyes fejlődés szükségességét. Kezdünk rájönni, hogy felelősek vagyunk egymásért, azért, hogy a másik szeretve érezze magát, és képességeinek megfelelően cselekedhessen.

Természetesen felerősülnek bizonyos kérdések: életemben fontosabb a társam bármely más embernél és választásnál?

Egyezik a véleményünk alapvető kérdésekben (lakóhely, munkahely, gyermekek, kapcsolat a szülőkkel, vallás, szexuális élet...)? Nem létezik műszer, amellyel ki lehetne mutatni, hogy egyedül ő az igazi. Mindenkinek magának kell mérlegelnie temperamentuma, értékei, választásai és kultúrája szerint. A legfontosabb, hogy szembenézzünk a kérdésekkel.

Ezekről sok pár képtelen beszélni egymással. Ez az érzelmi „oda nem figyelés” pedig azt az érzést kelti az emberben, hogy nem szeretik, nem értik meg. Ha hiányzik tisztázásukhoz a bátorság, egyes kérdések elválaszthatnak, s idővel valódi, áttörhetetlen falakká válhatnak.

Az őszinte beszélgetések viszont alapjai a „családdá válás” tervének: a másikat önmagáért fogadom el. Megtapasztalva a nagylelkű és teljes szeretetet képes leszek így szeretni életem végéig.

*Részlet Ivana és Raffaele Arigliani előadásából (Róma, 2008. február)
Fordította: Sudár Balázs*

Sudár Balázs

Máté: Ezek után éreztük, hogy a helyzetünket komolyan kell vennünk, és a házasság felé tartunk. Így jutottunk el egy jegyes-találkozóra Rómába, ahol egyre jobban elmélyült a kapcsolatunk, új dolgokat fedeztünk fel egymásban. Egyre többet beszélgettünk és kimondtuk, hogy most már nem csak „Máté” és „Ági” van, hanem mi ketten vagyunk. Különféle előadásokat hallottunk, és hasonló életállapotban lévő emberek-

kel találkoztunk, megismerhettük őket, tapasztalataikból sokat tanultunk. Mindent meg tudtunk osztani egymással. Ez nagyon jó volt és sokat fejlődtünk. Egy életre szóló nagyon komoly, felelősségteljes és küzdelmekkel teli életre mondtuk ki az igent, amit Istenre figyelve meg kell újítanunk minden nap, és el kell mélyítenünk egyre jobban, hogy a kölcsönös szeretet váljon életünk lényegévé.

Szerkesztette: Tóth Judit

KI NEVELI A VAGÁNYOKAT?

Még emlékszünk mindannyian a megszégyenítő esetre, amikor egy tízenhat éves fiú bántalmazta fizikatanárát egy budapesti középiskolában. Sajnos nem egyedi ez a jelenség. De mi rejlik a dolgok mélyén?

Hányan képesek kapcsolatot teremteni a serdülőkkel, vagy másként fogalmazva, ki ne ijedne meg, amikor gyermeke nőni kezd, és nem találja meg vele a hangot? A korábban oly helyes kisgyermek egyszer csak elkezd furcsán, számunkra érthetetlen módon viselkedni... Sok felnőtt képtelen belépni a fiatalok világába, s csak egyre mélyül a már meglévő szakadék. Könnyű emlegetni, hogy „bezzeg a mi időnkben”, ennél sokkal nehezebb elbeszélgetni velük, már csak azért is, mert napjainkban egyszerűen nincs rá idő. A szülőket lekötí a munka és számtalan tennivaló, míg a pedagógusok túlterheltek, és állandó stresszben dolgoznak.

Ebben a bonyolult helyzetben Ezio Aceti gyermekpszichológus, testvérlapunk, a Città Nuova munkatársa segít eligazodni.

Egyre többször hallunk serdülőkori bűnözésről. Mi az oka ennek a jelenségnek?

Gyakran tapasztaljuk, hogy a serdülők nem igazán veszik magukra a felelősséget azokért a tetteikért, amelyeket mi felnőttek igen súlyosnak ítélünk. Hogy miért? Valószínűleg azért, mert korunkban egy kicsit gyermekként kezelik a serdülőt, márpedig a felelősségre nevelni kell. Aztán amikor megnőnek, továbbra is úgy viselkednek, mintha még mindig gyermekek lennének. Ami ugyan nem mentesíti őket a felelősség alól, mégis így van.

Fontos továbbá az érzelmi nevelés. Korábban a társadalmat meghatározott normák és szabályok irányították, az embernek uralkodnia kellett az érzelmein. Ma viszont sürgős és kikerülhetetlen az ilyenfajta nevelés. A bölcsődében kellene kezdődnie, hogy már a kisgyermek képes legyen felismerni az érzelmeit, és tanuljon meg uralkodni is rajtuk.

Természetesen a szülőkre kell gondolnunk elsősorban, akik a gyerekeikkel nagyon gyakran kudarcot vallanak.

Én elérkezettnek látom az időt (amiről sok gyermekpszichológus álmodik), hogy minden önkormányzaton kötelező

érvénnyel szervezzenek a szülőknél tanfolyamokat a gyermeknevelésre – hangsúlyozom kötelezően! Megtanulnánk, hogyan kell szóba állni a gyermekekkel és nevelni őket kicsi koruktól fogva. Egyébként képtelenek leszünk segíteni a fejlődésükben, és arról sem beszélhetünk, hogy szeretjük őket. Ez érvényes a serdülőkre is. Mivel nincs hozzájuk használati utasítás, sokat hibázunk.

Második lépésben, nyitottá kell tenni az óvodákban, általános iskolákban és középiskolákban dolgozó pedagógusokat, hogy a pszichológushoz ne csak akkor forduljanak, amikor már ki tudja mekkora a baj egy gyerekkel. Hogy a szakember a család barátjává, segítőjévé váljon, akire támaszkodni tudnak. Míg az orvostudomány fejlődik, a nevelésügy egy helyben topog. Nem elég a jóakarat, a ráérzés: sokkal komolyabb tudatosságra és cselekvésre van szükség e téren.

Előírások, kööttségek? Nem a régi idők módszerei ezek?

Szó sincs róla! A szabályokat a gyermek nagyon komolyan

veszi. Mi azt hisszük, hogy tiltunk, ezzel szemben a gyermek a szabályok segítségével válik képessé arra, hogy ellenőrizze önmagát. Szabályokat kell állítani már a kisgyermeknek, mert így tapasztalja meg, hogy egy előírás, bár korlátok közé szorít, attól még nem rossz. Tökéletesen igaza van a gyermeknek, amikor nyafog, vagy elsírja magát, mert kínlódik egy helyzetben, de ugyanúgy igaza van apjának is, amikor kiszabja a határt. Csak világos legyen, hogy ezzel az életre akarja nevelni.

Javító szándékkal figyelmeztessünk, ne pedig büntessünk! Az a fontos, hogy türelmesek legyünk, és hallgassuk meg az ellenvetéseit. Tartsuk mindig szem előtt azt is, hogy a gyerekekkel közös megegyezésre kell jutnunk. Ne gondoljuk, hogy ez rossz, sőt, nagyon is szükséges! Így módjukban áll, hogy elmondják, amit gondolnak. Például este, amikor hazajönnek, jó, ha ki tudják beszélni magukat, és megfogalmazhatják véleményüket, amit közösen megvitattunk, majd megegyezünk valamiben. A serdülők az ilyen beszélgetésekben, vitákban érzik úgy, hogy ők is a család aktív tagjai.

Milyen felnőtt lesz belőlük, ha nem kapnak komoly nevelést?

Fiataljainkban sokkal több az intuitív képesség, mint bennünk. Az érzelmek, érzések szempontjából azonban jóval sérülékenyebbek, érzelmeiknek könny-

nyen a rabjává válhatnak. Ha bepillantunk a statisztikákba, látjuk e téren, hogy milyen változatos a helyzet. Elég a házasságokra gondolni. Egyre inkább érzelmfüggőkké válunk, amit nagyon is jól tudnak a szórakoztató- és filmiparban. Nagy a valószínűsége, hogy vissza is élnek vele, és csak a saját zsebükre gondolnak.

Tehát tehetetlenek vagyunk?

Egyáltalán nem! Hinnünk kell, hogy az emberben sokkal mélyebben egy olyan igazság lakik, ami végül mindennél erősebbnek bizonyul! És a szabadság mindig a nevelés gyümölcse, azé az erőfeszítése, mely ki akarja hozni a másiktól a legjobbat. Ezért nem kell csüggedni, hisz van esélyünk, minden gyengeségünk ellenére!

Éppen ez indokolja, hogy foglalkozzunk már a legkisebbekkel. Aztán jó, ha meggyőződésünkkel válunk: helyre lehet hozni a dolgokat, csak megfe-

lelő nevelési programmal kell előállni az önkormányzatokban, az iskolákban...

Ez lehetne az ellenszere annak, hogy még jobban elhatalmasodjon a válság.

Ha a személy harmonikus fejlődése a cél, a serdülők milyen tulajdonságaira figyeljünk főként?

Az ő korukban minden abszolút. Számukra egy dolog vagy egészen jó, vagy teljesen rossz. Jól jön ez a radikális észjárás, amikor komoly, nagy életideálokat szeretnénk eléjük állítani, amikor pozitív módon akarjuk bemutatni a szexualitást és az igazi szabadságot, amire nekik is saját erejükből kell eljutniuk. Mi viszont, attól való félelmünkben, hogy ha sokat kérünk, ki tudja mi történik, inkább semmit sem kérünk, és sorban megalkuszunk, holott a fiatalok készek volnának a legnagyobb, legnevesebb ideálokért élni.

Aurora Nicosia

Fordította: Vizsolyi László

KONCERT A FEGYHÁZBAN

Van, akit az élő evangélium sodor, van, akit újra teljes önátadásra hív, mást közösségbe, tanúnak. És a célközönség? Fel nem mérhető.

**Hortoványi
Emőke**

Egy kora márciusi regelen néhányan együtt vártuk bebocsáttatásunkat a *Váci Fegyház és Börtön* bejáratánál. A *Gen Rosso* együttes a *Streetlight* című musical előadásával lepte meg az elítélteket.

Civileknek ismeretlen szigor fogadott, míg eljutottunk az archaizáló stílusú börtönkapolnához, a délutáni bemutató helyszínéhez. Néhányan előrementünk az együttes fogadására. Apránként történt ott valami... Igyekeztünk egymásra figyelve mozogni, hogy a segítségünkre küldött személyzetre minél kisebb terhet rakjunk. Végül a felkínált kávé közben beszélgetésbe elegyedtünk a hideg és homályos színtérben. A kezdeti tartózkodás oldódni kezdett.

A *Gen Rosso* együttes tagjai a kapcsolat nagymesterei: tizennyolc művész, majd ugyanennyi anyanyelv! Rögtön, a feszített előkészítés közben is jött felénk egy név, egy szó, segítő mozdulat.

Előadásuk műfaja a rock, modern gimnasztikus tánccal. Kivétel nélkül Istennek szentelt fiatal emberek jelenítették meg ezt a felpörgő, bravúros mozgást. Zenei nyelvük, amiben az

erős ritmusnak, a doboknak jut a főszerep, a rabok kultúráját jellemzi, a maszkírozással is. Így a közönség a rá jellemző élményvilágban találhatta magát, a szeme előtt peregetek az ő sajátos kísértései.

Az „erőszak-megelőző” címével ellátott műsor remekül mutatta be az erőszakot. Ami végbemegy: düh, tehetetlenség, bizonyításvágy – végül a bosszú – egy mostoha körülmények közt és az utcán élő ember szívében. Ahol nincs értéke a maga életének sem! Ugyanakkor a mozdulatlanságon, nekifeszüléseken és meghőköléseken átvitt a félelem, a döntésképtelenség, a vívódás. Majd az irányváltást jelző zene ugyanúgy felpörög, kirobban. Az életösztön fölé kerekedő kapcsolat-vágy, az elfogadás, a béke reménye, végül mégis ez lesz a sodró nagy kaland, amit hangszer és színész dinamikus fejez ki.

Az egyik börtöntiszt megfogalmazta személyes gondolatait is. Magán érzi, hogy a felügyelők mennyire elfásulnak, gyanakvóvá, bizalmatlanná válnak. Egyetlen sikerük, ha nem kell viszontlátniuk, akikkel már találkoztak. Nagy szükség van a raboknak olyan al-

kalmakra, amikor kiesnek a szerepükből. Magukban biztos elgondolkodnak, bár egymással is beszélnének arról, amit megértettek! A 60-as évek amerikai nagyvárosában zajló történet éppúgy bekövetkezhet az eldugott magyar falvakban. Ahol a saját igazukért még arra is képesek, hogy megkéseljék a másikat, ma is vannak ilyen csapatok. „Többet ért ez a délután, mint egy egész havi nevelőmunka!”

A fiatal nevelőnőt már előre kíváncsivá tette a sok idegen név. Legnagyobb meglepetése mégis a darab igényessége lett. „Sok ilyen kellene!” Az együttes azzal is felértékelődött a *fegyőrök* előtt, hogy látták a jó hatórás összehangolt munkát, a színpadépítést, -bontást. Szinte baráti kölcsönösség alakult ki az egyik *szolgálattevővel*, aki olasztudását is mozgósította.

Csuka Tamásné, Margit, református tiszteletes asszony a börtön-lelkész. Biblia-köre tagjainál igen ritka a visszaesés. Anyai tekintetét mind-

Menczer Péter (2)

nyájan magunkon éreztük. „Most már teljes energiámmal a rabokért dolgozom. Boldog vagyok értük, hogy itt lehetek...”

„Lássuk most, milyen csodákra képes embertársaink szívében az Isten” – hívta elő a sorokból azt a meglett férfit, aki szabadlábbon csak négy évet töltött tizenhat éves korától kezdve. Ennek a *tanúságtevőnek* az élete rablásból, verekedésből állt, mindig ugrásra készen. Mit álmodik mégis életveszélyes fejszerűlése közben? Amikor a sötétségében hirtelen fény támad? Gondolja, most küldi valami hatalom a pokorra, mi mást érdemelne?! Még-

is a ragyogó fény veszi körül: „Visszaküldtek. Dolgom van itt!” Ezzel megérti, hogy az ő helye is a biblia-körben van. Nehézkés, még nem volt a kezében könyv, de a többiek segítik. És rájön, hogyan érdemes élni, akár a fegyház falai közt. „Ma Isten a minden. Ezt nem hallgathatom el!”

Máté György, a mindig kész „Gyuri atya”, deákvári plébános, heti rendszerességgel négy éve jár be a rabok közé. Ő úgy látja, elsődleges a jelenlét. Ha csak egyszer, ha csak kalandvágyból megy oda valaki, az mindkét részről elhalványul. Több segítő kell, fiatalok is! Akiknek van érzékük a peremre szorultakhoz. „Az elítélt joggal ül a rácsok mögé, hosszú évekre. Először ezt kell benne tudatosítanunk! A legjámborabb is ki van szolgáltatva ösztönös indulatainak. Ha már letette a bűnét, a család akkor sem képes visszafogadni magába. De ott a kiút: ha reményt öntünk belé! A hiteles példa, a tanúságtétel, az evangéliumi élet, fontosabb mindennél!

Mostantól ezt a muscalt is fel tudjuk idézni, mert az élő előadás mindig többet ér bármi filmnél.”

És mit tapasztaltak a segítők?

Feri: „Ez csúcs! Fázni, izzadni, dolgozni a Gen Rossóért! Nem mérícskélve beleadni mindent!”

Vivien: „Chiara szenvedése készítette elő, hogy mindenkiben az embert lássuk – az együttes szemével.”

Ágoston: „Az elpakolásba már a fogvatartottak is beálltak. Együtt dol-

gozott a művészekkel fegyőr, önkéntes, elítélt, gen, kispap és fokolarino, mind megújult lélekkel. A testvériség kézzel foghatóvá vált az ódon falak között.”

Hátravannak a legfontosabbak, a fiatalok, akikért Európán átível ez a program: az *Erő erőszak nélkül*. Míg náluk a megelőzésre kerül a hangsúly, a *bebörtönzöttekért* az emberi méltóság ébresztgetésével küzdenek a leginkább. „A mennyországban majd találkozunk!” – kiáltott át egy rab az őt megszólító énekesnek. „Nemcsak ott, még itt a földön is! Imádkozom érted” – hangzott a válasz. A legerősebb, a befeszítő gesztus, a búcsúzás közös maradandó élményünk lett: az együttes tagjai minden rabnak egyenként kezet nyújtanak. Az egyen-mozgású sor – fegyveres őreik kíséretében – most kienget, és személyesség költözik az arcokba. Látszik rajtuk: most valóban emberszámba veszik őket, teljes értékű a tiszteletadás. ■

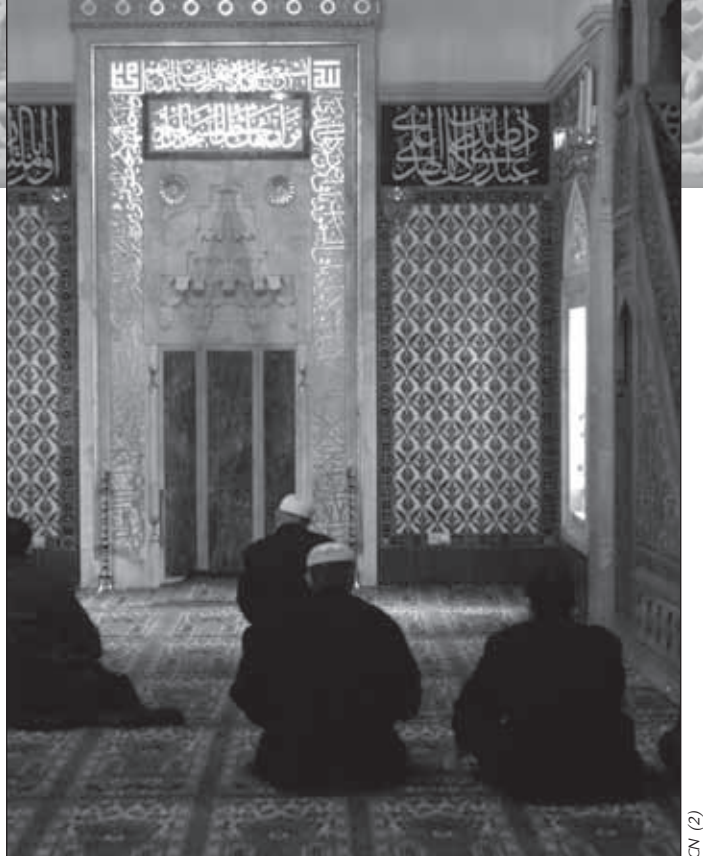

Balra:
Csuka Tamásné református tiszteletes asszony, börtönlelkész.

Az egyiptomi származású Zaki Badawi, az iszlám jog professzora Londonban élt, és Tony Blair tanácsadója volt 2006-ig.

Európa, mely kulturálisan kezd egyre inkább sokszínűvé válni, a 2008-as esztendőt hivatalosan a kultúrák közti párbeszédnek szentelte. Ebből a szempontból is figyelemre méltó az az interjú, melyet testvér-lapunk, a Città Nuova főszerkesztője készített Zaki Badawival, a Londonban nemrég elhunyt muszlim vezetővel. Ebből idézünk cikkünkben.

CV (2)

AZ ISZLÁMRÓL FÉLELEM NÉLKÜL

Nincs kultúra vallás nélkül, és nincs vallás kultúra nélkül – ebben egyetértenek a vallási vezetők, akik a világszerte tapasztalható erőszak, újabb és újabb konfliktusok láttán aggodalmukat fejezték ki tavaly ősszel. Botrányos, egymás vallását sértő esetek is felkavarták a közvéleményt. Az egyetlen járható út a kölcsönös tisztelet és párbeszéd lehet, egymás jobb megismerése és megértése.

Ebből a nézőpontból ítéljük különlegesnek az alábbi interjúrészt.

- Honnan ered a terrorizmus?

- Véleményem szerint egyfajta betegségnek a jele, amit az

igazságtalanság és a tiltakozás idézett elő a muszlim közösségekre nehezedő nyomás ellen világszerte. A közel-keleti helyzet, mely feltűzeli közösségeink fiataljait, sokak számára a gyűlölet elsődleges forrása az Egyesült Államokkal, pontosabban szólva Washington politikájával szemben, de nyilván nem az amerikai polgárok ellen irányul. Ha az Egyesült Államokat és szövetségeit támogatják, annak okát szerintem abban kell keresnünk, hogy a Bush-adminisztráció megkerüli az iszlám által felvetett valódi kérdéseket. Gyakran Európában is ellenszenv kíséri az USA politikáját, nem igaz? Az amerikai lakosság fele maga sem érzi, hogy a vezetői őt kép-

viselnék. Szerintem itt keresendő a terrorizmus eredete.

- Mi az Ön álláspontja?

- Nem lehet más, mint hogy egészében elítéljem az erőszak minden formáját, legfőképp, ha az irántunk elfogadást tanúsító országokban ártatlankat sújt.

- Mi lehet a Nagy-Britanniában elkövetett 2005. július 7-i terrortámadás nyomán elharapódzó nyugtalanság oka?

- A muzulmánok európai jelenlétét napjainkban nem invázió vagy ellenséges magatartás eredményezi, mint a régebbi korokban. A muzulmán munkaerő azért jött külföldről, hogy Németország, Franciaország és Nagy-Britan-

Nemrég jelent meg Michele Zanzucchi könyve, az „Irgalmas iszlám” világában tett hosszú utazásáról.

Innen származik a közölt interjúrészlet.

L'islam che non fa paura, San Paolo, 2006.

nia kérésére megoldja a helyi munkaerőgondokat, enyhítve ezzel a gazdasági nehézségeket. Ezek az emberek egy kis pénzt akartak gyűjteni Európában, és visszatérni hazájukba, hogy lakást, földet vegyenek és megházasodjanak, de terveik gyakran megghiúsultak. Az öreg kontinens először találta szembe magát a hagyományostól lényegesen eltérő embercsoportokkal, akikkel gyakran összeütközésbe került. Igaz, Európa soha nem volt homogén: bár az iszlám másodlagos szerepet játszott létrejöttében, mégis közel áll a régebb óta jelenlévő keresztény és zsidó vallásokhoz. Valójában közelebb vagyunk a zsidósághoz, mint a keresztények, és közelebb állunk a keresztényekhez, mint a zsidóság. Ezért nem érezzük magunkat idegennek. Sőt, békés jövetelünk visszahozhatja az elveszítőben lévő érzékenységet az isteni értékek iránt.

- A bevándorlók azonban nem csak szüleik vallását, de kultúráját is magukkal hozzák...

- A vallásnak, amibe nem csupán a hit, de a *sariának* nevezett viselkedési normák is beletartoznak, nem kell szükség-szerűen ütköznie az európai értékekkel. Ha jól megvizsgáljuk, milyen kultúrát hoznak magukkal a Pakisztánból vagy Egyiptomból, Iránból vagy Száúd-Arábiából érkezők, megállapíthatjuk, hogy a feszültséget éppen azok a kulturális elemek keltik, amelyekben eltérnek a szent könyvektől vagy a *saria* normáitól. Az emigránsok szeretnék tovább folytatni otthoni életüket, amihez hozzászoktak. Én viszont azt tanácsolom közösségünk tagjainak, hogy

hozzanak radikális döntést, és alkalmazkodjanak az európai életmódhoz. Ez nem jelenti vallásunk vagy erkölcsi rendünk elhagyását, épp ellenkezőleg. Mégis tudomásul kell vennünk a különbözőségeket, és amennyire lehet, alkalmazkodnunk kell hozzájuk.

- Eddig minden rendben is lenne...

- A valódi problémák ott kezdődnek, amikor az európai életvitel összeütközésbe kerül a származási ország társadalmi rendszerével, mely ritkán alapul a *sarián*, bár sokan ezt hiszik róla. Vegyük például a nő kérdését. Nálunk a nőket sokkal jobb bánásmód illeti – ha csak törvényes jogait nézzük –, mint ahogy azt általában képzelik. Mindig is volt joguk örökölni, maguknak férjet választani, és véget vetni a frigynek, ha azzal nincsenek megelégedve. Olyan jogok ezek, amiket az európai nők csak az utóbbi időben szereztek meg. Ennek dacára az iszlám világban nem mindig érvényesül ez a törvény, például a szülők vagy a rokonok által szervezett házasságok esetében, Jemenben és Egyiptom egyes vidékein. A kényszer hatására vagy a család szervezésében létrejött házasságoknak azonban köze sincs az iszlámhoz, mely nagyon világosan fogalmaz: nem eskürről van szó, hanem szabad elhatározásból kötött szerződésről. Világosan mutatja ez a példa, hogy a kulturális vonatkozás, a hagyomány sokszor nagyobb súllyal esik latba, mint maga a vallás.

- Ön szerint mit kell különösen is hangsúlyoznunk a vallásközi párbeszédben?

- Háborúzás helyett jó lenne inkább, ha eszünkbe jutna: az minden vallás célja, hogy megmentse a lelket, nem pedig hogy elpusztítsa a testet. Eből kiindulva nekünk a lélek és a szépség nyelvén kellene szót értenünk, melyek közesek bennünk. Amikor a keresztények, muzulmánok, zsidók vagy hinduk lélekről beszélnek, akkor az az egész emberiségre tartozik, s nem csak egy bizonyos vallásra. A középkorban például a *szufi* misztikusok elbeszélgettek a keresztény kolostorok szerzeteseivel, és együtt elmélkedtek. A szépség is közös osztályrészünk. Gondolok itt a vallásos zenére, építészetre és a számtalan műkincsre. Mindenki gyönyörködik bennük, hiszen csodálatos alkotások.

Michele Zanzucchi
Szerkesztette: Vizsolyi László

KERESZTSZÜLŐK, KERESZTÉNY SZÜLŐK

Lehet-e keresztszülő vagy bérmaszülő, aki elvált, és az, aki élettársi kapcsolatban él? Érvénytelen lesz-e a gyermek megkeresztelése, ha a szülei élettársak?

Meg kell különböztetni az elvált ember helyzetét az élettársi viszonyban élőtől, mert nem helyezhető egy szintre a kettő.

Szélsőséges esetben – miután mindent megpróbáltak a családi harmónia helyreállításáért – a házasságok szétválását a katolikus egyház is megengedi. Mindazonáltal ez a döntés egyúttal kötelezettséget is jelent a hűség megtartására, és később a közös élet esetleges újrakezdésére a házass-

társsal. Ezek az (elkötelezett keresztényként élő) elváltak korlátozás nélkül járulhatnak a szentségekhez, vállalhatnak megbízatásokat. Sőt, a keresztény közösségnek kötelessége szolidárisan támogatni azt, akit elhagytak, mert a magány elfogadása és a kitartás a házasság szentsége mellett különleges tanúságtétel az egyház és az emberiség előtt (vö.: A Katolikus Egyház Katekizmus, 1649.).

Teljesen más, ha valaki csak polgári házasságot kötött, vagy élettársi viszonyban él, vagy elvált és új kapcsolatot létesített: ők ténylegesen „olyan helyzetben találják magukat, mely objektív módon ellenkezik Isten törvényével. Ezért nem áldozhatnak egészen addig, amíg ez a helyzet fennáll. Ugyanezen oknál fogva bizonyos egyházi felelősségeket sem vállalhatnak.” A Katolikus Egyház Ka-

tekizmusának 1650. bekezdése fogalmaz így.

Ami a keresztszülőket illeti (de a keresztséget kérő szülőkre is vonatkozik), ők nem egyszerű „tanúk”, hanem arra hivatottak, hogy a hitre neveljenek, és a keresztény életre példát adjanak. A keresztszülőket ezzel összhangban kell kiválasztani: az evangéliumi értékek szerint. Nem arról van szó, hogy ítélkeznénk az egyes személyek fölött. Helyzetük objektív módon került ellentmondásba a keresztény ideállal. Mindazonáltal a keresztény közösség és a pap különösen is „figyelmes törődéssel forduljon feléjük, hogy ezek a hívők ne tekintsek magukat az egyháztól elkülönültnek, hiszen annak életében ők, mint megkeresztelték részt vehetnek és részt is kell, hogy vegyenek” – írja a Katekizmus 1651. pontja. Tehát szép feladatról van szó: élő és befogadó közösségek kellenek az ilyen családi pasztorációhoz is.

Teológia

Bodnár Sándor

Olykor éppen a keresztszülőség kérése ad alkalmat a kapcsolat felvételére egy keresztény közösséggel.

Ami a második kérdést illeti, a keresztény szülőknek joga és kötelessége, hogy kérjék a keresztséget gyermekük számára. Mint minden szentségnél, ebben az esetben is a hit kell ahhoz, hogy felvehessék. A szülőktől kifejezetten kéri a „hitvallást”, mielőtt a gyermeket megkeresztelnék. Ebben ígéretet tesznek a keresztény élet gyakorlására is. A szülők továbbá arra hivatottak, hogy „a hit első tanúságtevői legyenek a gyerekeik számára, szóval és példaadással”, ahogy maga a keresztelési szertartás hangsúlyozza.

Azok az élettárs-szülők, akik a keresztséget kéri gyermekük számára, a hitüknek – úgy lehet gyenge, de valódi – jelét adják. Ha keresztény módon kívánják nevelni gyerekeiket, segíteni kell nekik találni olyan személyeket a rokonaik és a keresztény közösség körében, akik a hit útján kísérni tudják őket. Így megismerhetik és értékelhetik azt a kegyelmet is, amit a házasság szentsége hordoz. Az ilyen esetekben is jó tehát megkeresztelni a gyermeket. Néhány országban, ahol tilos volt a hit megvallása, tudjuk, hogy a nagymamák kereszttették meg unokáikat.

Mindazonáltal a normákon túl és magának az egyháznak a normái által mindnyájunknak együtt kell működnünk abban, hogy segítsük felfedezni és megtapasztalni: Isten a Szeretet. Különösen, amikor embertársainkat az élet próbára teszi.

Mario Bodega
Fordította: Smohai Ferenc

Pszichológia

RABTARTÓINK

A pszichológia hogy magyarázza a lelki szenvedés okát?

P. M.

Komolysága miatt a kérdésre kimerítő választ kellene adni, most mégis csak arra szorítkoznék, hogy elmesélek egy szimbolikus jelentésű történetet.

Ez volt minden idők egyik legnagyobb szerencsétlensége. Olyan bűncselekmény miatt börtönözték be őket, amit el sem követtek. Fogvatartóik nem voltak hajlandók elárulni, hogy mi a vád ellenük, mégis börtönben tartották őket.

Jóllehet elemi szükségleteiket kielégítették, mégis, az életük valóságos pokollá változott. Rabságuk idejének legnagyobb részében kínozták őket, és szörnyű bánásmódban részesültek.

Folyamatosan azzal gyötörték, azzal vádolták őket, hogy nincs bennük semmi jó. Fogvatartóik úgy intézték, hogy az elkövetett hibáik miatt minden alkalommal rémesen érezzék magukat. Minden csak a félelmet és a szorongást növelte bennük.

Bizonytalanná váltak, és egy idő után már azt sem tudták, hogy kik ők valójában, és hogy mire volnának képesek.

Az időt azzal töltötték, hogy nagyon sajnálták magukat, és frusztráltságukat egymáson élték ki. Akkor is, amikor egy időre szabadon hagyták őket, soha nem tekintették magukat szabadnak. Lelkük mélyén tudták ugyanis, hogy hamarosan tovább folytatódik a szenvedés. Ennek következtében megromlott az egészségük is. Sokan nem bírtak már aludni, csak fel-alá járkáltak nyugtalanul, rémülten. Minden csak stresszt és frusztrációt váltott ki belőlük.

Végül is, kik voltak ők, és kik voltak a fogva tartóik? A megfejtés: akik rabságban sínylődnek, az embert szimbolizálják, a börtönőrök pedig az ember elméjét, ami teljesen összhangban áll azzal, amit Epiktétosz, a nagy római filozófus állított: nem a dolgok önmagukban betegítene meg minket, hanem azok a nézeteink és ítéleteink, amiket a dolgokról alkotunk.

Megszívlelendő jó tanács ez mindenképp: legyünk optimisták, és ne a rosszra gondoljunk!

Pasquale Ionata
Fordította: Vizsolyi László

RUN4UNITY MÁSODSZORI!

Nem futóverseny, hanem olyan közös sport- és kulturális esemény, mely arra hív, hogy éljük az Aranyszabályt: „Tedd azt másoknak, amit szeretnél, hogy veled is tegyenek.” Első alkalommal 2005. október 9-én futottak együtt több mint százezren a világ 340 városában, 89 nemzetből.

A világméretű sport-stafétát idén május 10-ére szervezi a Fokoláre Mozgalomhoz tartozó Gyerekek az Egységért Mozgalom. A „Sport, mely a békét építi” című rendezvény 24 óra leforgása alatt áthalad az összes hosszúsági körön. A különböző kultúrához, etnikai csoporthoz, és valláshoz tartozó gyerekek elkötelezik magukat a béke

és az egység értékei mellett, és tanúságot tesznek arról, hogy a testvériség lehetséges a társadalomban és az emberi kapcsolatokban. A helyszínek között egész napos Internet-kapcsolat teszi lehetővé, hogy a résztvevők követhessék a rendezvény különböző állomásain zajló eseményeket.

Magyarországon Budapest ad otthont a sport-stafétának, a futás a „0” kilométerkőttől a Margitszigetig tart délután négy és öt óra között. A gyerekek idén meghívták vak és gyengén látó társaikat is, hogy közösen sportolva a testvériség építői lehessenek.

www.run4unity.net
teensforunity@fokolare.hu

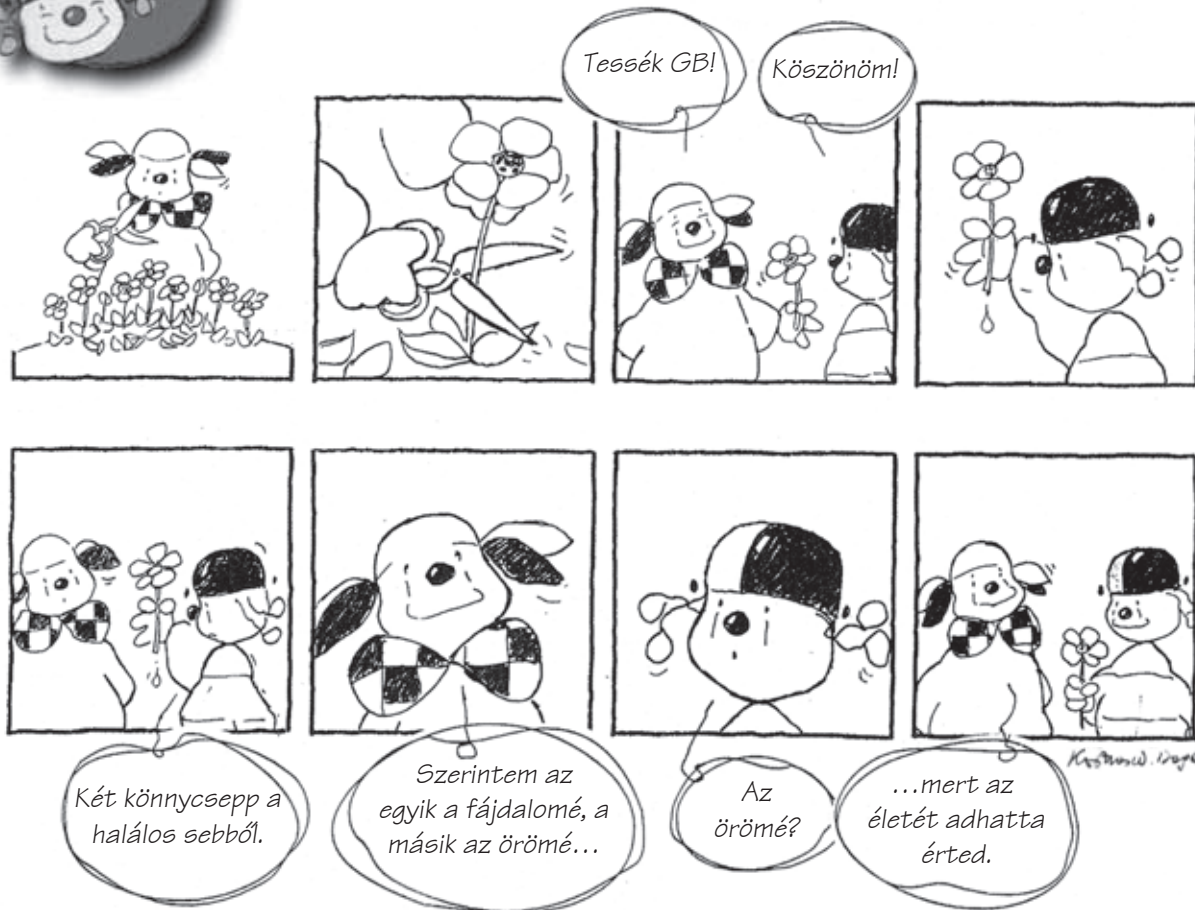
KLÍMA- VÁLTOZÁS

Óriási hólabdák Hangcsuban. A klímaváltozás nem várat magára. Kína több tartományában hetekig tartó köd és véget nem érő fagyok bénították meg az életet, a közlekedést, a gazdaságot. Különösen a szegényebb országrészekben. Az utóbbi ötven év legrosszabb, szinte hadüzenetnek is beillő telét fogták ki idén: kétszáz város maradt áram, víz és fűtés nélkül. Kétszázötvenezer vártak hiába a vonatra. Mozdósítottak négy-százezer katonát. A hírek zavaros állapotokról és balesetekről tudósítottak. A katasztrófa-tervek nem működtek: talán, mert nem elég csak az infrastruktúrát fejleszteni, elhanyagolva – vagy ami még rosszabb, kihagyva a számításokból – az emberi tényezőt.

Most mindenesetre Kínán volt a sor. És holnap?

CN

KERESZTREJTVÉNY

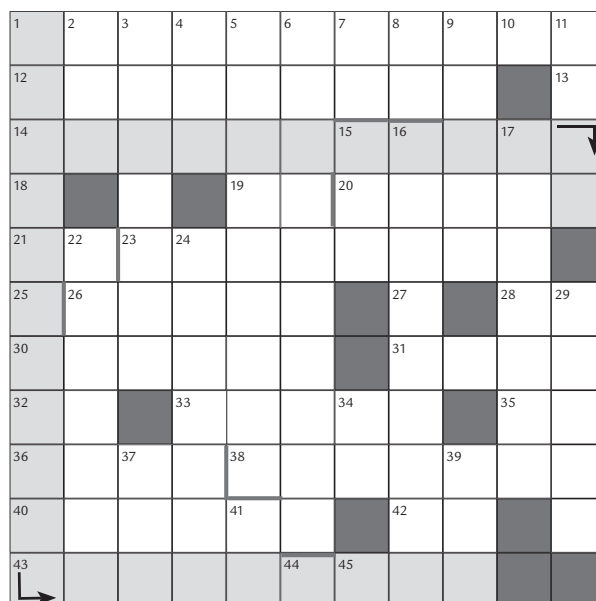
Beküldendő Néri Szent Fülöp mondása: „Aki a világban függőleges 1. és vízszintes 14. a hozzájuk tartozó sorral, illetve betűvel”.

Vízszintes: 1. A Biblia egyik könyve 12. ...teszt: intézkedik. 13. Római öt 18. Névelő 19. Végződés 20. Téli ruhadarab tárgy esetben 21. Német igen 23. Tudattam 25. Dehogy 26. Legjobb minősítés 27. Zéró 28. Bánat 30. Testvéredé 31. Német zöld 32. Félig okos! 33. Női név 35. Ír 36. Lökött 38. Hibásan ébresztget! 40. Össze-vissza jelölt! 42. Közepes koca!

Függőleges: 2. Lát 3. Színészünk (Károly) 4. Vegyjele "S" 5. Alkonyodik 6. Párosával 7. Egyszerű gép 8. Tiltó szó 9. Attila névváltozata 10. Kálium 11. Mókus 15. Értelmi képesség 16. Beteg felkeresői 17. Német kikötőváros 22. Olasz fürdőhely névelővel 24. Majdnem eloltják! 29. Fásult 34. Olasz névelő 37. Lett régiesen 39. Fél ecset! 41. Háziállat 43. Hidrogén 44. Névelő 45. Nitrogén

Előző havi keresztrejtvényünk megfejtése:

„Az olyan szeretetnek nincs értelme, amely nem oszt meg semmit.”

Chiara Lubich
és más keresztények

Éljük az Igét

Chiara Lubich
és más keresztények

Éljük az Igét

új város

Éljük az Igét

I-II. kötet

Két kötetes válogatás Chiara Lubich egy-egy szentírási mondathoz fűzött magyarázataiból, melyeket tapasztalatok követnek a világ minden részéről. Különböző társadalmi helyzetben élő, különböző korú emberektől származnak ezek a történetek, amelyek az evangéliumra épült élet örök újdonságáról tanúskodnak.

Rendelési szám: 046

Megrendelhető:

Új Város Alapítvány
1163 Budapest, Ágoston Péter u. 25.

e-mail: ujvaros.konyv@fokolare.hu

fax: 1/ 402-1760

Megrendelését postafordultával teljesítjük. A vételárát és a postaköltséget a könyvekkel együtt szállított csекken 8 napon belül kérjük befizetni.

információ: 30/ 436-6635